

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ • ΤΕΧΝΑΙ • ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΟΜΟΣ Α'
1928

ΤΕΥΧΟΣ ΙΒ'

ΚΟΝ. Ι. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΗΜ. ΣΑΡΑΤΣΗ
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΟΝ
ΒΑΛΛΑΡΙΤΟΥ 41Β - ΤΗΛ. 22.530
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΕΤΑΨΥΧΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΤΗΛΕΠΑΘΕΙΑ, ΒΑΣΚΑΝΙΑ,
ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΑ ΣΠΙΤΙΑ Κ.Λ.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ", Α.Ε.
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ,, Α. Ε. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Μ Ε Γ Α ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΕΣ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΑΠΑΣΑΙ ΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ

ΟΓΚΩΔΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ 12 ΣΧΗΜΑΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΑΣ 150.000 ΑΡΘΡΩΝ

ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΕΙΡΟΙ

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΙ ΧΑΡΤΑΙ

ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΣΥΝΟΔΕΥΟΝΤΑΙ ΥΠΟ ΠΛΗΡΟΥΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Τὸ σπουδαιότερον ἔργον τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων
συντασσόμενον ὑπὸ ἐπιτελείου συνεργατῶν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ
ξένου ἐπιστημονικοῦ κόσμου

ΜΕ ΚΑΘΑΡΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΟΥ ΗΜΕΤΕΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ

ΔΗΜ. ΣΑΡΑΤΣΗ

ΤΑ ΜΕΤΑΨΥΧΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ*

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Όταν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἰδρῦθη ἐδῶ τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων, κάποιος ποὺ παρίστατο στὰ ἐγκαίनिά του θυμήθηκε τὰ λόγια τῆς κυρίας Ρολάν, τῆς ἐξόχου γυναίκας τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, ἡ ὁποία εἶπε: «Θέλω ἡ γυναίκα νὰ ξαίρη νὰ ἀνατρέφῃ τὰ παιδιά της, νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν κουζίνα της, νὰ ἐπιμελῇται τὰ ρούχα της, ἀλλὰ θέλω καὶ νὰ εἶνε ἱκανὴ νὰ κρατῇ μία εὐχάριστη συντροφιά, νὰ ἀναλύῃ ἓνα βιβλίον καὶ νὰ συγκινηθῇ ἀπὸ ἓνα ἔργο τέχνης. Τὸ σπίτι εἶνε τὸ βασίλειό της, ἀλλὰ θέλω νὰ γνωρίζῃ νὰ ἐξέρχεται ἀπ' αὐτό».

Νομίζω ὅτι μὲ τὴν ἵδρυσιν τοῦ Λυκείου ἡ γυναίκα ἐβγήκεν ἀπὸ τὸ βασίλειόν της καὶ κατέκτησε μεγάλην περιοχὴν τοῦ δικοῦ μας, καὶ τοῦτο πρὸς ὄφελος τῶν δύο φύλων.

Ἐγίνε μάλιστα ἡ πρόοδος αὐτὴ μὲ πολὺν ἐνθουσιασμόν καὶ ἀφοσίωσιν, τὴν ὁποίαν θαυμάζομεν εἰς τὸ πολυπλατοῦν ἔργον τοῦ Λυκείου, τόσον τὸ φιλανθρωπικὸν ὅσον καὶ τὸ ἐκπολιτιστικόν. Κατόπιν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ αὐτοῦ ἀνεπτύχθη ἀπὸ μέρους τῶν ἀνδρῶν μία *Λυκειοφιλία* (δὲν λέγω *λυκοφιλία*), τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα εἶνε ἡ σειρά αὐτὴ τῶν διαλέξεων, τὲς ὁποῖες ἀρχίζω ἐγώ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΓΕΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
* Διάλεξις γενομένη χάριν τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΣΤ. ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΤΩΝ
ΔΩΡΕΑ *Ε. Φωτόπουλου*
ΗΜΕΡΟΜ. 30-1-90
ΑΡΙΘ. 43394

Δὲν ἔχω γιὰ τοῦτο καμμίαν ἀξίωσιν ὑπεροχῆς· θεωρῶ μάλιστα πολὺ παρήγορον καὶ γιὰ σᾶς καὶ γιὰ μένα, ὅτι θὰ ἔλθουν στὸ βῆμα αὐτὸ καὶ ἄλλοι ὁμιληταί. Διότι εἶνε βέβαιον ὅτι ὅσοι δὲν εὐχαριστηθῆτε ἀπὸ ὅσα θὰ ἀκούσετε σήμερα, θὰ ἱκανοποιηθῆτε ἀσφαλῶς μὲ ἐκεῖνα ποὺ θὰ σᾶς ποῦν οἱ ἐπόμενοι, πολὺ καλύτεροι ἀπὸ μένα. «Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονε», ὅπως λέγει καὶ τὸ Εὐαγγέλιον.

Θὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὰ «μεταψυχικὰ φαινόμενα», τὰ ὁποῖα εἶνε φαινόμενα *ὑπερφυσικά*. Γνωρίζετε ὅτι ὑπερφυσικὰ ὠνομάσθησαν ὅσα φαινόμενα ὀφείλονται εἰς ἀγνώστους καὶ ἀποκρύφους δυνάμεις τῆς φύσεως. Κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ὅλα τὰ φαινόμενα ἐθεωροῦντο ὑπερφυσικά, ἐφόσον ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐγνωρίζε τοὺς νόμους τῆς φύσεως. Ἡ βροντὴ π.χ., ὁ κεραυνός, ἡ ἀστραπὴ ἐθεωροῦντο ὑπερφυσικά καὶ ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὴν δημιουργίαν διαφόρων μύθων καὶ θρησκευμάτων. Μὲ τὴν πρόοδον ὅμως τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ὁ ὀρίων τοῦ ὑπερφυσικοῦ περαιορίσθη πολὺ καὶ τὰ περισσότερα τῶν θεωρηθέντων ὑπερφυσικῶν φαινομένων κατετάχθησαν εἰς τὰ φυσικά.

Ἐν τούτοις μὲ ὅλην τὴν πρόοδον αὐτὴν ὑπάρχουν ἀκόμη ἀρχετὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐξηγοῦνται μὲ τοὺς κανόνας τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Μηχανικῆς καὶ ἄρα εἶνε ὑπερφυσικά. Τοιαῦτα εἶνε τὰ μεταψυχικά, τὰ ὁποῖα μάλιστα ξεχωρίζουν ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν ὑπερφυσικῶν φαινομένων, διότι ὀφείλονται εἰς δυνάμεις ἀγνώστους μὲν καὶ ἀποκρύφους, ἀλλὰ νοήμονας, ἐχούσας δηλαδὴ *ιδίαν θέλησιν*.

ΑΡΧΑΙΟΤΗΣ

Τὰ φαινόμενα αὐτὰ ὑπῆρχον πάντοτε, μερικὰ μάλιστα καὶ ἔχουν περιγραφῇ ἀπὸ ἀρχαίους συγγραφεῖς. Ἐνα ἀπὸ αὐτά, τὸ ἐκπληκτικώτερον, εἶνε τὸ *δαιμόνιον* τοῦ Σωκράτους, περὶ τοῦ ὁποίου ἔχουν γίνῃ τόσαι συζητήσεις μεταξὺ

φιλοσόφων, ψυχολόγων, ἱατρῶν καὶ κοινωνιολόγων χωρὶς νὰ ἀπολήξουν εἰς μίαν γνώμην. Ὅσοι διαβάσετε τὸν Πλάτωνα θὰ παρατηρήσατε ὅτι εἰς πολλὰ ἔργα του ἀναφέρεται τὸ δαιμόνιον τοῦτο. Ὁ Σωκράτης τὸ ἐπικαλεῖται σχεδὸν εἰς κάθε φιλοσοφικὴν συζήτησιν. Εἰς τὸν «Θεάγη» τοῦ Πλάτωνος π.χ. λέγει: «Ἔστι γὰρ θεία μοῖρα παρεπόμενον ἔμοι ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον δαιμόνιον. Ἔστι δὲ τοῦτο φωνὴ ἢ ὅταν γένηται ἀεὶ μοι σημαίνει ὃ ἂν μέλλω πράττειν τούτου ἀποτροπὴν, προτρέπει δὲ οὐδέποτε». Δηλαδὴ «ἀπὸ τὰ παιδικὰ μου χρόνια μὲ τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ ἀκούω τὸ δαιμόνιον, τὸ ὁποῖον εἶνε μία φωνὴ ποὺ μὲ ἐμποδίζει ὅταν πρόκειται νὰ κάμω κατὰ, οὐδέποτε δὲ μὲ προτρέπει». Ὁ Σωκράτης ἀποδίδει εἰς αὐτὸ καὶ ιδιότητας προφυλακτικὰς γιὰ τοὺς φίλους του, π.χ. τὸν φίλον του Χαρμίδην ἐξήτησε νὰ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ πάῃ στὰ Νέμεα νὰ λάβῃ μέρος στοὺς ἀγῶνας ἐκεῖ, διότι ἔτσι τοῦ ἐσύστησε τὸ δαιμόνιον. Αὐτὸς ὅμως δὲν τὸν ἤκουσε καὶ πῆγε καὶ κατεστράφη. Ἐπίσης ἄλλος φίλος του, ὁ Τίμαρχος, ἤθελε νὰ φονεύσῃ τὸν Νικίαν, τὸν υἱὸν τοῦ Ἡρόσκαμάνδρου. Ὁ Σωκράτης τὸν ἐμποδίζει νὰ φύγῃ ἀπὸ κοντά του, λέγων: «Καὶ μοι ἐγένετο ἡ φωνή. Μηδαμῶς, ἔφην, ἀναστής. Γέγονε γὰρ μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον καὶ ὡς ἐπέσχε». Πράγματι ἐκάθισε, ἀλλὰ δεύτερη φορὰ σηκώνεται πάλι καὶ πάλιν ἐμποδίζεται ἀπὸ τὸν Σωκράτη. Τὴν τρίτη δὲν τὸν ἀκούει καὶ πηγαίνει πρὸς τὸν Νικίαν, ὁ ὁποῖος ὅμως ἀντὶ νὰ φονευθῇ φονεύει τὸν ἀντίπαλόν του. Τότε ὁ Τίμαρχος ἀποθνήσκων ἔλεγε: «Πεθαίνω διότι δὲν ἤκουσα τὸν Σωκράτη».

Μεταψυχικὰ φαινόμενα πολλὰ ἀναφέρονται ἀπὸ ἀρχαίους συγγραφεῖς, σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν μαντικὴν καὶ τὰς διαφόρους διακλαδώσεις τῆς (ὄνειρομαντείας, οἰωνομαντείας, νεκρομαντείας κ.λ.). Ὁ Κικέρων λέγει περὶ τῶν Ἑλλήνων ὅτι ἐπίστευαν εἰς τὴν μαντικὴν καὶ περιγράφει καὶ αὐτὸς ἕνα

περιστατικὸν ἐμφανίσεως φίλου ἐν δνεῖρω. Δύο φίλοι ἐταξίδευαν πρὸς τὰ Μέγαρα, λέγει, καὶ ἔμειναν τὴν νύκτα σ' ἓνα χάνι, ὅπως θὰ ἦσαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην· ὁ ἓνας ἐξ αὐτῶν βλέπει στὸν ὕπνο του τὸν ἄλλον, ὁ ὁποῖος τοῦ λέγει: «Ἐλὰ νὰ μὲ σώσης, μὲ σκοτώνουν». Ἐξυπνᾷ, δὲν βλέπει τίποτε καὶ ξανακοιμᾶται. Πάλιν ἐμφανίζεται ὁ φίλος του, λέγων: «Ἀφοῦ δὲν ἦλθες νὰ μὲ σώσης ἔλὰ νὰ μὲ ἐκδικηθῇς». Σηκώνεται τότε, πηγαίνει στὸ δωμάτιο ποὺ κοιμῶνταν ὁ φίλος του καὶ τὸν εὐρίσκει νεκρό!

Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει τὸ φάντασμα τοῦ Βροῦτου. Θυμᾶσθε ἀπὸ τὴν ἱστορίαν ὅτι ὅταν ὁ Βροῦτος, ὁ φίλος καὶ δολοφόνος τοῦ Καίσαρος, ἐπέστρεφε νικητὴς ἀπὸ τὴν Ἀσίαν πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἐνεφανίσθη στὸν ὕπνο του ἓνα φάντασμα, τὸ ὁποῖον τοῦ εἶπε: «Εἶμαι ὁ κακὸς σου ἄγγελος καὶ θὰ ἰδωθοῦμε στοὺς Φιλίππους», («ὀψόμεθα εἰς Φιλίππους» εἶνε ἡ ἱστορικὴ φράσις). «Θὰ σὲ ἰδῶ» λέγει, ὁ Βροῦτος μὲ ψυχραιμίαν.

Πράγματι μεταξὺ τῶν δύο μαχῶν τῶν Φιλίππων (πόλεως τῆς Μακεδονίας) παρουσιάσθη πάλιν τὸ φάντασμα, ἄφρονον τώρα. Ὁ Βροῦτος νικηθεὶς τότε ἀπὸ τὸν Ὀκτάβιον καὶ τὸν Ἀντώνιον αὐτοκτονεῖ.

Αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν εἶνε ἐπιστημονικῶς βεβαιωμένα καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς ἀκριβείας των, τόσο μᾶλλον καθόσον ὁ Πλούταρχος μὲ τὴν συνήθη ἀφελειάν του διηγεῖται καὶ ἄλλα ἐπεισόδια κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον φανταστικὰ εἰς τοὺς βίους τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ποὺ περιέγραψε.

ΜΕΣΑΙΩΝ, ΜΑΓΟΙ Κ.Λ.

Οἱ πρῶτοι χριστιανικοὶ χρόνοι καὶ ὕστερα ὅλος ὁ Μεσαίων εἶνε γεμάτοι ἀπὸ μάγους καὶ μαγίσσας, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζοντο ὅτι εἶχαν σχέσεις μὲ ἄγγέλους καὶ δαίμονας καὶ ἔκαμαν «τέρατα καὶ σημεία». Ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους

ἐξ αὐτῶν εἶνε ὁ Σίμων ὁ Μάγος, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν Ρώμην ἔκαμε διάφορα θαύματα, ἀκόμη καὶ αἰωρήσεις εἰς μεγάλα ὕψη, καὶ ὁ Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ἀκόμη καὶ σήμερον ἀπὸ πολλοὺς προσηλύτους ὡς μέγας προφήτης τῆς μαγείας.

Πολλοὶ μάγοι καὶ πολλὲς μάγισσες κατεδικάσθησαν ἀπὸ τὴν μεσαιωνικὴν παπαδοκρατίαν νὰ καοῦν ζωντανοί, διότι ἡ Ἐκκλησία ἐνόμιζεν ὅτι τοιαύτη ποινὴ χρειάζεται εἰς ὅσους παρουσιάζονται ὡς πληρεξούσιοι τῶν ἀοράτων δυνάμεων καὶ ἐν ὀνόματι αὐτῶν θαυματουργοῦν. Ἐλεγαν ὅτι ὅλοι αὐτοὶ κατέχονται ἀπὸ τοὺς δαίμονας τῆς κολάσεως καὶ πρέπει νὰ λείπουν! Ἐνα ἀπὸ τὰ ἐπισημότερα θύματα τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ἡ περίφημος Ζὰν ντ' Ἀρκ, ἡ ὁποία, ὅπως ξέρετε, ἦτο μία ἀφελὴς χωρικὴ τῆς Ὁρλεάν. Ὅταν ἡ πατρίδα τῆς ἐπολιορκεῖτο ἀπὸ τοὺς Ἀγγλοὺς στὰ 1429 αὐτὴ ἤκουσε πολλὰς φορὰς διαφόρους φωνὰς τοῦ Θεοῦ, τῆς Ἀγίας Κατερίνης, τῆς Ἀγίας Μαργαρίτας, οἱ ὁποῖες τὴν καλοῦσαν νὰ σώσῃ τὴν Γαλλίαν καὶ τὸν βασιλικόν τῆς θρόνον· πράγματι κατώρθωσε νὰ ἐνθουσιάσῃ τὰ στρατεύματα, νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ τότε βασιλέως Καρόλου τοῦ Ζ', νὰ στρατηγήσῃ εἰς πολλὰς μάχας, φοροῦσα ἀνδρικὰ ροῦχα, νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τῆς Ὁρλεάν καὶ νὰ ἀπομακρύνῃ τοὺς Ἀγγλοὺς ἀπὸ πολλὰ μέρη, τὰ ὁποῖα κατεῖχον, ἐσχεδίαζε δὲ νὰ προχωρήσῃ καὶ πρὸς τὸ Παρίσι, ὅταν εἰς μίαν μάχην συνελήφθη ἀπὸ στρατιώτας συμμάχους τῶν Ἀγγλῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ τὴν παρέδωκαν νὰ δικασθῇ ἀπὸ ἓνα ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, Γαλλικόν. Τοῦτο, ἀποτελεσθὲν ἀπὸ 44 ὁσίους Πατέρας, τὴν κατεδίκασε νὰ καῇ ζωντανὴ διότι ἰσχυρίζετο ὅτι ἤκουσε φωνὰς τοῦ Θεοῦ καὶ Ἀγίων. Ἐτσι ἐκἀή ἡ ἡρωϊκὴ παρθένος στὰ 1431 ἐν ὀνόματι τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐχειράσθη δὲ νὰ περάσουν ὅς αἰῶνες γιὰ νὰ ἀνακηρυχθῇ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν Ἀγία ἀπὸ τὴν ἰδίαν

Παπικήν Ἑκκλησίαν, ἡ ὁποία τὴν εἶχε καταδικάσει ὡς αἰρετικήν!

ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Σὰς εἶπα ὅτι ὁ μεσαίων ἐπέρασε κατάπληκτος ἀπὸ πλείστα μεταψυχικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα ἐμεγαλοποιούσε καὶ ἡ ἀπεριόριστος ἀμάθεια τῶν λαῶν. Ἐρχόμεθα τώρα στὸν ΙΗ' αἰῶνα, στὸ τέλος τοῦ ὁποίου ἐξοῦσε ὁ Μέσμερ, μέγας γιατρός, ὁ ὁποῖος ἔκαμε θάνατα μὲ τὸν *ζωϊκὸν μαγνητισμόν*. Ὑπεστήριζεν ὅτι ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐκπέμπεται ἓνα ὑγρὸν μαγνητικόν, ὅπως τὸ ἔλεγε, καὶ ὅτι αὐτὸς χρησιμοποιῶν αὐτὸ κατῴρθωνε νὰ θεραπεύῃ πᾶσαν νόσον καὶ μαλακίαν. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι μετεχειρίζετο τὸν *ὕπνωτισμόν*.

Πολλοὶ ἀπὸ σᾶς θὰ ἔτυχε νὰ δῆτε εἰς θεατρικὰς παραστάσεις ἀνθρώπους ὑπνωτιζομένους καὶ θὰ ἔχετε κάποιαν ἰδέαν τοῦ πράγματος. Ὅπως γνωρίζετε, ὁ ὑπνωτισμὸς εἶνε μία διατάραξις τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἡ ὁποία ὁμοιάζει μὲ ὕπνον φυσιολογικὸν καὶ ἐπέρχεται κατόπιν ὑποβολῆς τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ ἄλλο πρόσωπον. Τὸ πρόσωπον τοῦτο διατηρεῖ ὑπὸ τὴν ψυχικὴν κυριαρχίαν τοῦ τὸν ὑπνωτιζόμενον, εἰς τὸν ὁποῖον δύναται νὰ ὑποβάλλῃ καὶ τὴν μᾶλλον ἀνόητον ἰδέαν.

Μὲ τὸν ὑπνωτισμὸν ἐκτελοῦνται πλείστα ὅσα ψυχολογικὰ πειράματα περιέργα ἀλλὰ καὶ θεραπεύονται ἀρκετὰ νευρολογικὰ νοσήματα. Φαίνεται δὲ ὅτι εἰς αὐτὸν ὠφείλοντο τὰ θαύματα τοῦ Μέσμερ, ὁ ὁποῖος ὅμως εἶχε δημιουργήσῃ ὁλόκληρον βιολογικὸν σύστημα. Διότι ἐκτὸς τοῦ μαγνητικοῦ ρευστοῦ παρεδέχετο καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἀστρῶν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Αὐτὲς οἱ ἰδέες προήρχοντο κυρίως ἀπὸ τὴν ἀστρολογίαν τῶν Χαλδαίων καὶ Ἀσσυρίων, ἀλλὰ ἐρρίξωσαν τόσον ὥστε τὶς ἐπίστευσαν χιλιάδες ἀνθρώπων καὶ τὶς πιστεύουν

ἀκόμη καὶ σήμερα. Τῶν δοξασιῶν αὐτῶν ἀποτέλεσμα εἶνε τὰ διάφορα προγνωστικά καὶ ὠροσκόπια ποὺ διαβάζετε στοὺς Καζαμίας καὶ ἄλλα λαϊκὰ βιβλία περὶ τῆς τύχης τῶν ἀνθρώπων ἀναλόγως τοῦ ἀστερισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπεστήτησε στὴ γέννησίν των. Ἔτσι θὰ ἰδῆτε ὅτι μὲ τὸν δεῖνα ἀστερισμὸν γεννῶνται οἱ γενναῖοι, μὲ τὸν ἄλλον οἱ δειλοί, μὲ τὸν τρίτον οἱ ὠραῖοι κ.λ. Ἐκεῖνο ποὺ δὲν θὰ ἰδῆτε σ' αὐτὰ τὰ βιβλία εἶνε μὲ ποῖον ἀστερισμὸν γεννῶνται ἐκεῖνοι ποὺ κάνουν διαλέξεις καὶ ἐκεῖνοι ποὺ τὶς ἀκούουν!

Τὸ μαγνητικὸν ρευστὸν ἐπῆρε κ' ἔδωσε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Καὶ ὄχι μόνον τότε ἀλλὰ καὶ ἀργότερα. Ἀκόμη καὶ σήμερα ὑπάρχουν ἀνθρωποι, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν ὅτι πράγματι ἀπὸ τὸ σῶμα μας βγαίνει μία μαγνητικὴ δύναμις, ἡ ὁποία εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ζωὴν τοῦ πλησίον κατὰ ἓνα τρόπον μυστηριώδη.

ΒΑΣΚΑΝΙΑ

Μὲ τὰς ἰδέας αὐτὰς ἐνόμισαν πολλοὶ ὅτι μπορεῖ νὰ ἐξηγηθῇ καὶ ἡ βασκανία. Ὅλοι σχεδὸν οἱ λαοὶ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ἐφρόνουν καὶ σήμερον ἀκόμη φρονοῦν ὅτι τὸ βλέμμα ὠρισμένων ἀνθρώπων εἶνε ἱκανὸν νὰ χειροτερεύῃ τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων ἢ νὰ ἀλλάξῃ τὸν δρόμον ὠρισμένων πάλιν προθέσεων ἢ πράξεων.

Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ὑπάρχουν βλέμματα ποὺ σὰς τραβῶν ὅπως ὁ μαγνήτης, ἀλλὰ εἶνε καὶ ἄλλα ποὺ μοιάζουν μὲ σωματοπλέγματα. Βέβαιον εἶνε ὅτι ὑφίσταται στιγμιαία ἢ καὶ συνεχὴς *ψυχολογικὴ* ἐπιρροὴ τοῦ ἀνθρωπίνου βλέμματος. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς μὲ τὴν ἀφέλειάν του διηγεῖται εἰς στίχους τὴν συγκίνησίν του ἀπὸ τὰ μάτια.

«Αὐτὰ τὰ μαῦρα μάτια ποὺ μὲ κοιτᾶζουν
χαμήλωσέ τα, φῶς μου, γιὰτὶ μὲ σφάζουν».

Καὶ δὲν εἶνε μόνον τὰ μάτια ποὺ σφάζουν καὶ αὐτὰ

τὰ κινήματα τοῦ σώματος καὶ οἱ χειρονομίες τὸ ἴδιο κάμουν.

«Στάλα τῇ στάλα τὸ νερὸ τρυπάει τὸ λιθάρι

Κι' ἡ κόρη μὲ τὸ νάζι της σφάζει τὸ παληκάρι»,

λέγει καὶ πάλιν ὁ λαός.

Ἡ ψυχολογικὴ αὐτὴ ἐπιρροὴ γίνεται ὅπως ξαίρετε *συνειδητή*, δηλαδή ἓνας ὁργανισμὸς ἢ ἓνας ἄνθρωπος ἐπηρεάζει τὸν ἄλλον μὲ τὸν ψυχισμόν του, ἀλλὰ ὁ ἄλλος αὐτὸς πού ὑφίσταται τὴν ἐπιρροὴν ἔχει συνειδήσιν αὐτῆς καὶ σ' αὐτὸ βασίζεται φυσικὰ ὅλη ἡ κοινωνικὴ ἀλληλεπίδρασις. Ἀλλὰ στὸ βάσκαμα δὲν ὑπάρχει τέτοια συνειδήσις. Ἀπλούστατα, κατὰ τὰς ἀφελεῖς λαϊκὰς ἀντιλήψεις, ξεκινάει μία δύναμις ἀπὸ τὰ μάτια ὀρισμένων ἀνθρώπων, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ ἀλλᾶξῃ καὶ πρόσωπα καὶ πράγματα! Πιστεύω ὅτι ἀπὸ τὰ μάτια πού σφάζουνε ἕως τὰ μάτια πού βασκαίνουने ὑπάρχει κάποια ἀπόστασις τὴν ὁποίαν δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ πηδήσῃ κανεὶς.

Ἀλλὰ εὐρισκόμεθα εἰς τοὺς κύκλους τοῦ ὑπερφυσικοῦ καὶ ὅ,τι θέλετε μπορεῖτε νὰ πιστεύσετε, ἔστω καὶ ἐντελῶς ἀνεφάρμοστον μὲ τὴν Φυσικὴν καὶ τὴν Χημείαν. Ὁφείλω μόνον νὰ σᾶς πῶ ὅτι ἕως τώρα δὲν ἀπεδείχθη ὅτι ὑπάρχει κανένα μαγνητικὸν ρευστόν, ἐπομένως οὔτε ζωϊκὸς μαγνητισμός. Ἡ παραβολὴ πού ἔκαμεν ὁ Μέσμερ τοῦ ἀνθρώπινου σώματος πρὸς μαγνήτην δὲν στέκει. Θὰ ἰδοῦμε στὸ τέλος τῆς διαλέξεως τί μπορεῖ νὰ σταθῇ.

Ἐννοεῖται ὅτι ἀφοῦ δὲν ἀπεδείχθη ἡ βασκανία, πολὺ ὀλιγώτερον ἔγινε τοῦτο γιὰ τὸ «ποδαρικό» καὶ τὸ «γοῦρι» — καὶ τὰ δύο ἀναγόμενα εἰς ὑπερφυσικὰς ἀντιλήψεις ἢ προλήψεις, τὰς ὁποίας ἔχουν καὶ οἱ πῶς μορφωμένοι ἄνθρωποι, πρὸ πάντων ὅταν χάνουν στὰ χαρτιά.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΘ' ΑΙΩΝΟΣ

Ὁ κόσμος ἐπίστευε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εἰς τὸν

ζωϊκὸν μαγνητισμόν, ὅταν στὰ 846 συνέβη ἓνα γεγονός ἀσήμαντον φαινομενικῶς, τὸ ὁποῖον ὁμως ἀπέκτησεν ὕστερα μεγάλην σπουδαιότητα. Σ' ἓνα σπίτι πλησίον τῆς Νέας Ὑόρκης, οἱ δύο ἀδελφές Φὸξ ἄκουσαν κρότους κυπημάτων, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ κανεὶς πού νὰ τὰ προκαλῇ. Τὰ κυπήματα αὐτά, τὰ ὁποῖα ἀργότερα ἀντελήφθησαν καὶ ἄλλα πρόσωπα, ἐφαίνοντο νοήμονα, μὲ τὴν βοήθειαν δὲ τοῦ ἀλφαβήτου, κάθε γράμμα τοῦ ὁποῖου ἀντιστοιχοῦσε εἰς ὀρισμένον ἀριθμὸν αὐτῶν, ἔγιναν γνωστὰ πολλὰ μυστικὰ ἄγνωστα πρὶν στὰ πρόσωπα πού ἄκουσαν τοὺς κρότους.

Συγχρόνως σὲ μιὰ φυλακὴ τῆς Ἀμερικῆς, μερικοὶ φυλακισμένοι κατήμενοὶ γύρω σ' ἓνα τραπέζι παρετήρησαν ὅτι τοῦτο ἐκινεῖτο ὅταν ἔβαζαν τὰ χέρια των ἐπάνω καὶ σιγᾶ-σιγὰ μὲ τὴν ἰδίαν μέθοδον τοῦ ἀλφαβήτου ἔδιδε καὶ αὐτὸ πληροφορίας περὶ πραγμάτων ἐγκοσμίων καὶ ὑπερκοσμίων.

Τὰ φαινόμενα αὐτά, κρότοι νοήμονες καὶ τραπέζια εὐφυέστατα, παρετηρήθησαν καὶ σ' ἄλλα μέρη καὶ ἀπὸ ἄλλα πρόσωπα, ἡ συζήτησις περὶ αὐτῶν ἐγενικεύθη καὶ ἐδημιουργήθη τότε ὁ πνευματισμός, διὰ τὸν ὁποῖον ὑπάρχει μέχρι σήμερον τεραστία φιλολογία.

Ὁ πνευματισμὸς εἶνε φιλοσοφικὸν σύστημα τοῦ ὁποῖου τὸ Εὐαγγέλιον εἶνε τὸ βιβλίον τοῦ Ἀλάν-Καρντέκ — ἓνα ἀπὸ τὰ πῶς χαριτωμένα πού ἔχω διαβάσει. Κατὰ τὴν θεωρίαν τούτου ἡ ψυχὴ μετὰ τὸν θάνατον γίνεται πνεῦμα, τὸ ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ ἐκδηλωθῇ διὰ μέσου μερικῶν προνομιούχων ὄντων, ὁποῖα εἶνε τὰ μέντιουμ, ἱκανὰ νὰ δεχθῶν διαταγὰς καὶ προτροπὰς τῶν πνευμάτων. Τὸ πνεῦμα ζητεῖ νὰ μετενσαρκωθῇ καὶ νὰ ξαναζήσῃ ὑπὸ μορφήν ἀνθρώπου, τοῦ ὁποῖου ἀποτελεῖ τὴν ψυχὴν περίπου — ἢ μετεμψύχωσις τοῦ Πυθαγόρα. Τὰ πνεύματα γνωρίζουν τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον καὶ καμμιά φορὰ ἐλοποιῶνται καὶ ἔτσι ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ ἐπηρεάζουν τὴν ἕλξιν καὶ νὰ

μᾶς δίδουν μηνύματα ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον. Μᾶς περι-
στοιχίζουν δὲ κατὰ ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων, ὅσοι εἶνε καὶ
οἱ ἄνθρωποι πὺν ἔχουν ἀποθάνει ἕως τώρα.

Αὕτη εἶνε μὲ συντομίαν ἡ θεωρία τοῦ πνευματισμοῦ·
ὅπως βλέπετε, γιὰ νὰ ἐκδηλωθῶν τὰ πνεύματα, ἔχουν ἀνάγκη
τοῦ μέντιουμ. Τί εἶνε αὐτό; Ἕνας ἄνθρωπος (ἄνδρας
ἢ γυναῖκα, συχνότερα γυναῖκα), ὁ ὁποῖος μεσάζει μεταξὺ
ζώντων καὶ νεκρῶν, γιὰ τοῦτο καὶ ὠνομάσθη ἀπὸ τὸ λατι-
νικὸν μέντιουμ, δηλ. μέσον. Συνήθως τὰ μέντιουμ ὑπνωτίζον-
ται γιὰ νὰ ποῦν ἢ νὰ πράξουν ὅ,τι δήποτε, πάντοτε δὲ εἶνε
μετρωτάτης διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ πλατυτάτης ἀμα-
θείας. Καὶ τοῦτο εἶνε ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ ἀσθενῆ σημεῖα τῆς
θεωρίας αὐτῆς. Διότι τέλος πάντων ἂν τὰ πνεύματα εἶνε εὐ-
φρέστατα καὶ πανδαήμονα δὲν θὰ ἐδιάλεγαν τοὺς ἡλιθιωτέ-
ρους ἀνθρώπους γιὰ νὰ ἐπικοινωνήσουν μαζί μας. Ὅσον
καὶ ἂν οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι εἶνε προωρισμένοι διὰ τὴν
βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, πάντως δὲν εἶνε κατάλληλοι γιὰ νὰ
μεταβιβάσουν πνεῦμα.

ΕΠΟΧΗ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ

Ὅσα σᾶς εἶπα ἕως τώρα σχετικὰ μὲ τὴν ἱστορίαν τῶν
μεταφυσικῶν φαινομένων μποροῦν νὰ καταταχθῶν εἰς 4
περιόδους. Ἡ πρώτη εἶνε μυθικὴ ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια
τῆς ἀνθρωπότητος ἕως τὸ τέλος τοῦ Ἡ' αἰῶνος· ἡ δεύ-
τερη εἶνε τοῦ ζωικοῦ μαγνητισμοῦ, μὲ τὸν Μέσμερ ἰδρυ-
τὴν καὶ ἐκμεταλλετὴν αὐτοῦ· ἡ τρίτη, τοῦ πνευματισμοῦ
μὲ τὴν καταπληκτικὴν διάδοσιν τῆς θεωρίας, τῶν πειρα-
μάτων καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ συγγραμμάτων· ἡ τετάρτη ἀρ-
χίζει ἀπὸ τὰ 1871, ὅταν δύο κολοσσοὶ ἐπιστημονικοί,
Ἄγγλοι καὶ οἱ δύο, ὁ Κρούξ καὶ ὁ Οὐάλλας ἐπρόσεξαν εἰς
τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα καὶ τὰ περιέγραψαν μὲ ἐπιστη-
μονικὴν ἀκρίβειαν.

Ὁ πρῶτος ἦτο διάσημος φυσικός. Εἶχεν ἀνακαλύψει
τὸ θάλλιον, ἓνα ἀπὸ τὰ 85 στοιχεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποτε-
λεῖται ὁ κόσμος, καὶ εἶχε κάμει σπουδαίας μελέτας περὶ τοῦ
φασματοσκοπίου, τῆς ἀστρονομίας καὶ τῆς μετεωρολογίας.
Ὁ δεύτερος, μαθητὴς καὶ συνεργάτης τοῦ Δαρβίνου, ἔξο-
χος βιολόγος ἐργασθεὶς διὰ τὴν θεωρίαν τῆς ἐξελίξεως. Καὶ
οἱ δύο ἐμελέτησαν μὲ τὸν φακὸν τῆς ἐπιστήμης τὰ μετα-
ψυχικὰ φαινόμενα, αἱ παρατηρήσεις τῶν δὲ εἶχαν κολοσ-
σαίαν ἐπίδρασιν. Διότι πολλοὶ κορυφαῖοι ἐπιστήμονες ἠ-
κολούθησαν τὸ παράδειγμά των καὶ ἠθέλησαν νὰ ἐξετάσουν
τὰ περίεργα αὐτὰ φαινόμενα μὲ τὰς μεθόδους τῶν φυσι-
κῶν ἐπιστημῶν. Ἐσκέφθησαν ὅτι ἐπὶ τέλους ὅλα αὐτὰ
τὰ καταπληκτικὰ πράγματα πιθανὸν νὰ ἔχουν ἔστω καὶ κόκ-
κον ἀληθείας καὶ πραγματικότητος καὶ νὰ μὴν εἶνε προ-
λήψεις ἢ παραισθήσεις ἢ δόλος.

Ἔτσι μία χορεία ἐπιφανῶν ἐπιστημόνων (ἐννοῶ τῶν
φυσικῶν ἐπιστημῶν) ἤρχισαν νὰ τὰ μελετοῦν. Καὶ ἀνή-
κουν αὐτοὶ εἰς ὅλα τὰ πολιτισμένα ἔθνη. Εἶνε οἱ Λότες,
Μάερς, Μάξουελ Τζαίμς, Μπάρετ Ἄγγλοι καὶ Ἀμερι-
κανοί, Σιαπαρέλη, Λομπρόζο, Μποτάτση, Μποτζίανο Ἰ-
ταλοί, Φλαμαριόν, Ζελέ, Ρισέ Γάλλοι καὶ πλείστοι ὅσοι ἄλ-
λοι ἀνήκοντες εἰς αὐτὰ καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη. Ἐξ αὐτῶν ὁ Ρισέ,
διαπρεπὴς καθηγητὴς τῆς Φυσιολογίας τῆς Ἰατρικῆς Σχο-
λῆς τῶν Παρισίων, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐώρ-
τασε τὴν πεντηκονταετηρίδα τοῦ ἐπιστημονικοῦ του στα-
δίου, ἠσχολήθη μὲ περισσότεραν ἐπιμονὴν εἰς τὰ φαινό-
μενα αὐτά, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ὀνόμασε *μεταψυχικά*, κατὰ μί-
μησιν τῶν *μεταφυσικῶν* τοῦ Ἀριστοτέλους. Γνωρίζετε ὅτι
ὁ Ἀριστοτέλης ἀφοῦ ἐμελέτησε τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας στὰ
βιβλία του ἔγραψε καὶ ἓνα μὲ τὸν τίτλον: «Μετὰ τὰ φυ-
σικά», ὅπου πραγματεύεται περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ
πρώτων αἰτιῶν (χρόνος, διάστημα, ὕλη, ζωὴ κ.λ.). Μὲ πα-

ραπλησίαν σειρὰν σκέψεων ἵδρυσεν ὁ Ρισὲ τὴν *Μεταψυχικήν*, τὴν ὁποίαν ὀρίζει ὡς ἐπιστήμην ἐξετάζουσαν τὰ φαινόμενα, μηχανικὰ ἢ ψυχολογικά, ὅσα ὀφείλονται εἰς δυνάμεις αἱ ὁποῖαι φαίνονται νοήμονες ἢ εἰς δυνάμεις ἀγνώστους, αἱ ὁποῖαι λανθάνουν εἰς τὸ ὑποσυνειδητόν τοῦ ἀνθρώπου.

ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ, ΥΠΟΣΥΝΕΙΔΗΤΟΝ

Ἀκοῦτε τώρα ἓνα ὅρον ἐπιστημονικόν, τὸ *ὑποσυνειδητόν*, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ σᾶς ἐξηγήσω. Γνωρίζετε τί ἀποτελεῖ τὴν *συνείδησιν* τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ σκέψις, ἡ μνήμη, ἡ θέλησις, ἡ φαντασία καὶ ὅλαι αἱ ὑψηλαὶ ψυχικαὶ λειτουργίαι γίνονται ἐν γνώσει τοῦ ἐνεργοῦντος αὐτὰς ἀτόμου καὶ ἀποτελοῦν τὴν συνείδησιν αὐτοῦ. Ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι λειτουργίαι τῶν ὁποίων δὲν λαμβάνομεν γνώσιν. Π.χ. κανεῖς δὲν ἀντιλαμβάνεται τὴν κυκλοφορίαν οὔτε τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας του ἐκτὸς ἂν εἶνε ἐρωτευμένος. Κανεῖς δὲν αἰσθάνεται τὸ στομάχι του παρὰ μόνον ὅταν τὸν πονεῖ. Κανεῖς δὲν ἔχει γνώσιν πῶς λειτουργεῖ τὸ ἥπαρ του καὶ πῶς παράγεται ἡ χολή του. Ἐντούτοις αὐτὰ τὰ ὄργανα καὶ ὅλα ὅσα ὑπάρχουν εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα λειτουργοῦν μὲ μίαν καταπληκτικὴν τάξιν. Καὶ ὅταν θελήσετε νὰ μελετήσετε τὰς λεπτομερείας τῆς λειτουργίας αὐτῶν θὰ θαυμάσετε τὴν σοφίαν των.

Ποῖος διευθύνει τὰς λειτουργίας αὐτάς; Ὅλα γίνονται χωρὶς νὰ ἔχη συνείδησιν αὐτῶν ὁ ἀνθρώπος. Ἰδοὺ τὸ *ὑποσυνειδητόν* ἢ *ἀσυνειδητόν*. Ἐντὸς αὐτοῦ ὅμως γίνονται καὶ διάφοροι συνδυασμοὶ (ὄχι ἐκλογικοὶ) ψυχικῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα καμμιὰ φορὰ φθάνουν εἰς τὴν συνείδησιν. Λόγου χάριν σᾶς συνέβη ἴσως νὰ περιπατήτε εἰς τὸν δρόμον καὶ νὰ σκεφθῆτε κάποιον, τὸν ὁποῖον ἔχετε πολὺν καιρὸν νὰ ἴδῃτε· τὸν βλέπετε ἀμέσως μπροστά σας καὶ ἐκπλήττεσθε πῶς ἔγινε αὐτό. Λοιπὸν ὁ φίλος σας εὗρίσκετο μα-

κριὰ στὸν ἴδιον δρόμον. Τὸν εἶδατε μὲ τὸ *ἀσυνειδητόν* σας, δὲν ἐλάβατε γνώσιν τῆς ὀπτικῆς εἰκόνας, ἢ ὁποία ἐσχηματίσθη μὲ τὴν θέαν του, ἀλλὰ ἡ εἰκὼν τοῦ ἐπροκάλεσεν ἀμέσως ὡς συνέχισαν εἰς τὴν συνείδησίν σας διαφόρους σκέψεις περὶ αὐτοῦ καὶ ὕστερα ὅταν τὸν εἶδατε, συνειδητὰ πλέον, σᾶς ἐφάνη περιεργον, ἐνῶ αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε προκαλέσει αὐτὰς μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ *ἀσυνειδήτου* σας.

Ὅπως βλέπετε, ξεχωρίζει καλὰ ἡ συνείδησις ἀπὸ τὸ *ἀσυνειδητόν*. Πολλοὶ παρέβαλον τὸν ψυχικὸν ἀνθρώπον ἢ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἂν θέλετε, πρὸς ἓνα κολυμβητήν, τοῦ ὁποίου βλέπετε μόνον τὸ κεφάλι στὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐνῶ τὸ σῶμα ποὺ ἐργάζεται γιὰ τὸ κολύμβημα βρισκεται κρυμμένο.

Τὸ κεφάλι εἶνε ἡ συνείδησις, τὸ σῶμα τὸ *ἀσυνειδητόν*. Ἀκόμα μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε ὅτι ὅλη ἡ ψυχικὴ ζωὴ γίνεται σὲ δύο πατώματα: τὸ ἄπάνω, δηλ. τὴν συνείδησιν καὶ τὸ κάτω, δηλ. τὸ *ἀσυνειδητόν*. Ἀπὸ τὸ κάτω πάτωμα πολλὰς φορὰς ἀνεβαίνουν ἐντυπώσεις στὸ ἑπάνω καὶ γίνονται συνειδητές. Φοβοῦμαι ὅμως ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ πατώματα ἔχουν μόνον τὸ κάτω!

Σ' αὐτὸ λοιπὸν τὸ *ἀσυνειδητόν* ἢ *ὑποσυνειδητόν* ὁ Ρισὲ καὶ ἄλλοι, τοποθετοῦν τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα.

ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΣΚΕΨΕΩΝ, ΔΙΟΡΑΣΙΣ

Καὶ τώρα ἐρχομαι εἰς τὴν περιγραφὴν αὐτῶν. Σημειώσατε ὅτι, ἀφότου οἱ προαναφερθέντες διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες ἀσχολοῦνται μὲ αὐτά, ἔχουν ἰδρυνθῇ ἐπιστημονικὰ σωματεῖα εἰς τὰ μεγάλα ἐπιστημονικὰ κέντρα (Παρίσι, Λονδίνον, Ρώμη, Νέα Ὑόρκη) τὰ ὁποῖα ἐξελέγχουν κάθε μεταψυχικὸν φαινόμενον, ἐξακριβώνουν τὰς λεπτομερείας, ἀπομακρύνουν πάντα δόλον ἢ πλάνην ἢ ταχυδακτυλουργίαν καὶ ἔπειτα τὸ περιγράφουν τοιοῦτο σωματεῖον ἰδρυνθῇ τώρα τελευταῖα καὶ στὰς

Ἀθήνας, ἡ «Ἐταιρεία τῶν Ψυχικῶν ἔρευνῶν», ἡ ὁποία ἐκδίδει καὶ ἀξιόλογον περιοδικόν.

Τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα ἀνήκουν εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας εἶνε: α) καθαρῶς ψυχικά καὶ β) μηχανικά. Ἀρχίζω ἀπὸ τὰ πρῶτα. Ἐνα τὸ ὁποῖον θὰ ἔχετε ἰδῇ καὶ σεῖς σὲ θέατρα εἶνε ἡ μεταβίβασις τῆς σκέψεως, τὴν ὁποίαν ἐπιτυχάνουν πολλοὶ κρατοῦντες τὸ χέρι ἐκείνου, τοῦ ὁποίου θέλουν νὰ αἰσθανθοῦν τὴν σκέψιν. Καὶ αὕτη μὲν ἡ μεταβίβασις μπορεῖ νὰ ἐξηγηθῇ μὲ τὰς μικρὰς μυϊκὰς κινήσεις τῶν δακτύλων, τὰς ὁποίας αἰσθάνεται ὁ θέλων νὰ ἀντιληφθῇ τὴν σκέψιν τοῦ ὁδηγοῦντος αὐτόν, ἀλλὰ ὑπάρχουν περιστάσεις πού μεταδίδεται ἡ σκέψις χωρὶς νὰ μεσολαβήσῃ κανεὶς μεταξὺ τοῦ σκεπτομένου καὶ τοῦ δεχομένου τὴν σκέψιν.

Αὐτὴν τὴν ἀνάγνωσιν τῆς σκέψεως ἐπιτυγχάνουν τὰ μέντιουμ ὅταν ὑπνωτισθοῦν. Καὶ ὄχι μόνον αὐτὴν ἀλλὰ καὶ ἄλλα ψυχικὰ φαινόμενα. (Σὰς ἔχω ἐξηγήσει τὶ ἐστὶ μέντιουμ καὶ τὶ ὑπνωτισμός). Ὑπάρχουν πλεῖστα παραδείγματα. Σὰς ἀνακοινῶν μόνον ἓνα πού συνέβη τελευταῖον στὴν Ἀθήνα, ὅπου μία Κυρία συμπολίτις μας ἐρώτησεν ἓνα μέντιουμ στὸ θέατρον νὰ τῆς εἰπῇ τὶ σκέπτεται καὶ ἔλαβε τὴν ἀπάντησίν του, ὅτι σκέπτεται τὴν μητέρα της ἡ ὁποία βρίσκεται στὸν Βόλον καὶ τῆς ὁποίας τὸ μέντιουμ εἶπε καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἡλικίαν. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ μέντιουμ ἦτο ξένον ἐντελῶς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, οὐδέποτε δὲ εἶχε γνωρίσει τὴν Κυρίαν, ἡ ὁποία τὸ ἐρώτησε.

Δεύτερον φαινόμενον εἶνε ἡ διόρασις, δηλαδὴ ἡ ἰδιότης νὰ διαβάζουν τὰ μέντιουμ διὰ μέσου ἀδιαφανῶν ἀντικειμένων, π.χ. νὰ διαβάσουν ἓνα γράμμα διὰ μέσου φακέλλου σκοτεινοῦ χρώματος, νὰ σὰς ποῦν καὶ εἰς ποῖον μέρος ἔχετε λησμονήσει κάτι τι χωρὶς, ἐννοεῖται, νὰ τὸ ἔχουν ἰδῇ προηγουμένως. Τέτοια φαινόμενα εἶδαμε ἐσχάτως καὶ ἐδῶ εἰς τὸ θέατρον τῆς ἐξωραϊστικῆς ἐταιρείας, ὅπου ἓνα

δυνατὸ μέντιουμ ὑπνωτισθὲν ἀπὸ τὸν ὁδηγόν του Ἰταλόν, νομίζω, μᾶς εἶπε τὶ ἦσαν ὅλα τὰ πραγματάκια πού αὐτὸς ἐμάζευεν ἀπὸ τοὺς θεατάς. Ὁ ὁδηγὸς εὗρίσκετο εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ θεάτρου, κρατῶν σ' ἓνα καπέλλο ὅλα αὐτὰ (σουγιάδες, χαρτονομίσματα, ἐπισκεπτήρια κ.λ.), τὰ ὁποία καὶ ἔβλεπε. Τὸ μέντιουμ ἦτο ὑπνωτισμένον ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ εἶχε στρέψει τὰ νῶτα του πρὸς τὴν πλατεῖαν. Λοιπὸν περιέγραψε ὅλα αὐτὰ τὰ ἀντικείμενα καὶ ἐδιάβασε τὰ ὀνόματα πού ἦταν τυπωμένα στὰ ἐπισκεπτήρια καὶ τοὺς ἀριθμοὺς ἀκόμη τῶν χαρτονομισμάτων.

Αὐτὰ καὶ πλεῖστα ἄλλα παραπλήσια πειράματα ἀναγνώσεως σκέψεων καὶ διοράσεως ἐκτελοῦνται μὲ δυνατὸ μέντιουμ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ καμμία ἐπικοινωνία ἄμεσος ἢ ἑμμεσος τῶν αἰσθητηρίων αὐτῶν (δράσεως, ἀκοῆς, ἀφῆς) μετὰ πραγμάτων ἢ προσώπων.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Ἄλλου εἶδους ψυχικὰ φαινόμενα εἶνε τὰ μηνύματα, τὰ ὁποία εἶνε συμβολικά ἢ μὴ. Κάποια ὥρα ἓνα ἄτομον ἀκούει ἢ βλέπει πράγματα περὶ τῶν ὁποίων ἐκείνη τὴ στιγμή δὲν ἐσκέπτετο ἢ δὲν ἐγνώριζε τίποτε καὶ τὰ ὁποία σχετίζονται μὲ ἐπεισόδια τῆς ζωῆς ἢ τὸν θάνατον φίλων ἢ συγγενῶν του. Τέτοια θὰ ἔχουν ἴσως καὶ μερικοὶ ἀπὸ σὰς νὰ διηγηθῶν. Εἶνε ἤδη γνωστὰ πλεῖστα ὅσα, τὰ ὁποία ἔχουν μαζευθῇ μὲ ἐπιμέλειαν ἀπὸ τὰ ἐπιστημονικά σωματεῖα πού σὰς ἔχω ἀναφέρει πρὸ ὀλίγου. Θὰ σὰς ἐκθέσω μερικά μὲ συντομίαν, παρμένα καὶ αὐτὰ ἀπὸ χιλιάδας ἄλλα ὅμοια.

Μία κόρη ἐξαφανίζεται τὴν 31 8/βρίου 1893, στὸ Ἐνφίλδ τῆς Γαλλίας. Τρέχουν εἰς ἀναζήτησίν της παντοῦ εἰς τὰ πέριξ βουνά, δάση καὶ περσιπάτους. Ψάχνουν μίαν λίμνην πού ἦταν ἐκεῖ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Τὴν 2 Σεπτεμβρίου,

δηλαδή μετὰ τρεῖς ἡμέρας, μία κυρία ἄγνωστος στὴν οἰκογένεια τῆς ἔξαφανισθείσης, κατοικοῦσα στὸ Λεμπανόν, 8 χιλιόμετρα μακρὰ ἀπὸ τὸ Ἐνφίλδ, ὀνειρεύεται ὅτι ἡ χαμένη κόρη ἔχει πνιγῇ σὲ ὠρισμένο μέρος τῆς λίμνης. Ἀνακοινώνει τὸ ὄνειρό της στοὺς οἰκείους, οἱ ὅποιοι πράγματι εὐρίσκουν τὸ πτώμα τῆς κόρης ἐκεῖ ὅπου ἡ Κυρία ὑπέδειξε.

Ἄλλο. Μία μαθήτρια μοναστηριοῦ, ὀνόματι Οὐίλσον, βλέπει τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς τὸν θεῖον της νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτὴν καὶ νὰ τὴν παρακαλῇ νὰ προσεύχεται ὑπὲρ αὐτοῦ διότι εἶχεν αὐτοκτονήσει. Τὴν ἐπομένην καὶ τὴν μεθεπομένην τὸ ὄραμα ἐπαναλαμβάνεται. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ κόρη ἔμαθεν ὅτι πράγματι εἶχεν αὐτοκτονήσει ὁ θεῖος της.

Ἄλλο. Στὰς Συρακούσας τῆς Σικελίας ὁ κ. Λέη βλέπει στὸν ὕπνο του ὅτι ὁ πατέρας του ἔπεσε ἀπὸ τῆ σκάλα. Εὐπνῶ, ἐρωτᾷ τὴν γυναῖκα του, ἡ ὁποία δὲν εἶδεν οὔτε ἤκουσε τίποτε. Σημειώνει τὴν ὥρα 2 καὶ 45'. Τὴν ἐπαύριον ἔμαθε ὅτι ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν ὥρα ὁ θεῖος του ἔπεσε ἀπὸ τὴν σκάλα καὶ ἀπέθανε.

Τέταρτο. Στὴ Νεάπολη τῆς Κρήτης ὁ κ. Γεωργίου, καθηγητὴς τοῦ Γυμνασίου, διηγεῖται ὅτι ἡ μητέρα του εἶδε στὸν ὕπνο της τὸν πατέρα του κατοικοῦντα 50 χιλιόμετρα μακρὰ, ὁ ὁποῖος ἤρχετο γιορτοστολισμένος. Ὑπωπευθὴ τὸν θάνατόν του, ὁ ὁποῖος καὶ πράγματι συνέβη τῇ βραδυνᾷ τοῦ ἐνυπνίου του.

Τὸ τελευταῖο μῆνυμα εἶνε ἀπὸ τὰς «ψυχικὰς ἐρεῖνας» τῶν Ἀθηνῶν, τὰ ἄλλα ἀπὸ τὰ σωματεῖα ψυχικῶν ἐπιστημῶν τῆς Εὐρώπης, ἐξηκριβωμένα μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ὁμοίων των.

Ὅπως βλέπετε σ' αὐτὰ τὰ μηνύματα τὰ ὁποῖα συγχρονίζονται μὲ τὸν θάνατον προσφιλῶν ὑπάρξεων δὲν μεσολαβεῖ κανένα μέντιον. Γίνονται ἀπλῶς πρὸς ἀνθρώπους

τακτικούς, οἱ ὅποιοι ζοῦν τὸν ἥσυχον βίον των καὶ μίαν στιγμὴν δέχονται τὰ περίεργα αὐτὰ ἀγγέλματα.

ΠΡΟΑΙΣΘΗΜΑΤΑ, ΠΡΟΜΗΝΥΜΑΤΑ

Ἄλλὰ ἐκπληκτικώτερα εἶνε τὰ προμηνύματα. Αὐτὰ πάλιν διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις: ἡ ἀφοροῦν τὸ ἴδιο ἄτομο τὸ ὁποῖον προαισθάνεται ὅτι θὰ τοῦ συμβῇ κάτι, καὶ τότε λέγονται προαισθήματα, ἡ προέρχονται ἀπὸ ἄλλα πρόσωπα, συνήθως μέντιον, τὰ ὁποῖα προλέγουσιν ὅτι θὰ συμβῇ ἓνα ἐπεισόδιον τῆς ζωῆς, ἓνα δυστύχημα κ.λ.

Καὶ τὰ μὲν προαισθήματα μποροῦν νὰ ἐξηγηθῶν καὶ μὲ τὰς θεωρίας τῆς ἐπιστήμης χωρὶς νὰ τὰ κατατάξωμεν εἰς τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα. Διότι ὅταν κανεὶς προαισθάνεται π.χ. ὅτι θὰ τοῦ ἔλθῃ μία ἀρρώστεια, σημαίνει ὅτι τὸ ὑποσυνείδητόν του ἔχει ὑποστῇ κάποιαν μεταβολὴν εἰς τὰ ἐσώτατα τῆς ζωῆς τῶν κυττάρων συνεπείᾳ τῆς νόσου ἡ ὁποία τότε ἀρχίζει. Δὲν χρειάζεται παρὰ ἓνα βῆμα νὰ ἀνεβῇ ἡ ἐντύπωσις αὐτὴ εἰς τὴν συνείδησιν, ὅπως σὰς ἐξηγήσα προηγουμένως καὶ τότε ἔχομεν τὸ συνείδητόν πλέον προαίσθημα.

Ἄλλὰ ὅταν πρόκειται περὶ προμηνυμάτων, τὰ ὁποῖα ἓνας ἄνθρωπος δέχεται εἴτε στὸν ὕπνο του ὥς ὄνειρο εἴτε ὥς πρόρρησιν ἑνὸς μέντιον, τότε σταματᾷ κάθε ἐρμηνεία, ἀκόμη καὶ μὲ τὰς μεταψυχικὰς θεωρίας, ὅπως θὰ ἴδοῦμε. Πρὶν ὅμως σὰς τὰ περιγράψω ἀνοίγω μίαν παρένθεσιν.

Ἡ μαντεία ἦτον ἀνεγνωρισμένη σ' ὅλην τὴν ἀρχαίότητα, τόσον τὴν Ἑλληνικὴν ὅσον καὶ τὴν τῶν ἄλλων πολιτισμένων λαῶν. Θυμᾶσθε ἀπὸ τὸν Ὅμηρον τὸν Κάλχαντα, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε «τά τ' ἔόντα, τ' ἐσόμενα, πρὸ τ' ἔόντα».

Τὰ διάφορα Μαντεῖα, κυρίως τῶν Δελφῶν καὶ τῆς Δωδώνης, δὲν ἔκαμαν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ προλέγουσιν τὰ μέλλοντα ἔστω καὶ μὲ διαφοροῦμενα λόγια.

Αἱ Σίβυλλαι, ἰέρειαι ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὸ θεῖον, ἦσαν γυναῖκες ποὺ ἐπῆγαιναν ἀπὸ χρηστηρίου εἰς χρηστήριον καὶ ἐκεῖ περιέπιπταν εἰς κατάστασιν ἐκστάσεως ἢ καταληψίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔδιδαν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους διαφόρους προγνώσεις. Ἐκαμιναν δηλαδὴ ὅτι καὶ τὰ μέντιουμ σήμερα, τὰ ὁποῖα δὲν μποροῦν νὰ προείπουν τίποτε ἂν δὲν περιπέσουν εἰς καταληψίαν, ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ τὸ δεύτερον στάδιον τοῦ ὑπνώτισμοῦ.

Σημειώσατε ὅτι τὸ νὰ προείπῃ κανεὶς τὰ μέλλοντα ὅταν ἔχῃ μερικά δεδομένα ἀπὸ τὴν πραγματικότητα δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν. Π.χ. ἂν ἐγὼ σᾶς προείπω ὅτι τὰ λιμενικὰ ἔργα τῆς πόλεώς μας δὲν θὰ τελειώσουν ποτὲ ἢ ὅτι οἱ σημερινοὶ βουλευταὶ δὲν θὰ συμπληρώσουν τὸ δικαστικὸν μέγαρον τοῦ Βόλου, δὲν σημαίνει τίποτε, διότι κάθε ἕνας μπορεῖ νὰ προφητεύσῃ αὐτὰ τὰ πράγματα, γνωρίζων τὴν κατάστασιν ἢ τὰ πρόσωπα. Ἐκεῖνο ποὺ ἐννοοῦμεν ὅταν λέγωμεν προμηνύματα εἶνε τὸ νὰ μὴ ὑπάρχῃ κανένα στοιχεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον νὰ ὁδηγηθῇ ὁ δίδων ἢ δεχόμενος αὐτά.

Ἴδου καὶ μερικά παραδείγματα ἀπὸ τὰ πάμπολλα γνωστά καὶ ἐπιστημονικῶς ἐξηκριβωμένα. Ὁ Λιμπώ, Γάλλος ἰατρός, ἀναφέρει ὅτι ἕνας κύριος ἔμαθε ἀπὸ ἕνα μέντιουμ ὅτι θὰ χάσῃ τὸν πατέρα του εἰς ἓν ἔτος, θὰ νυμφευθῇ καὶ θὰ ἀποκτήσῃ δύο παιδιά καὶ θὰ πεθάνῃ 26 ἐτῶν. Ὅλα αὐτὰ ἐξεπληρώθησαν! Ὁ Ρισὲ διηγεῖται ὅτι ἄλλο μέντιουμ τοῦ προεῖπε ὅτι κάποιος ἀπὸ τοὺς δικούς του θὰ ἀσθενήσῃ καὶ θὰ ἀποθάνῃ. Ὅταν τὸ ἐρώτησε ἂν εἶνε κανένα παιδί του ἢ συγγενὴς του ἔλαβεν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. « Ἀλλὰ ἕνας κύριος πολὺ γνωστός σου, ἐπρόσθεσε τὸ μέντιουμ, θὰ πεθάνῃ ἀπὸ πυρετόν, ρίγη καὶ πόνους κοιλιακούς ». Πράγματι μετὰ ἕνα μῆνα ὁ φίλος καὶ συνεργάτης του Εὐγένιος Γιούγκ, ὑγιέστατος ἕως τότε, ἔπαθεν ἀπὸ ἀπόστημα τοῦ νεφροῦ μὲ τὰ συμπτώματα αὐτὰ καὶ ἀπέθανε!

Ὁ κ. Δρίβας, χημικός, ἔγραψε στὰς «Ψυχικὰς Ἐρεῦνας» τῶν Ἀθηνῶν ὅτι ὅταν ἦτο ἑφεδρος ἀξιωματικὸς στὸ Ζιρνοβο στὰ 1913, ἕνας ὀπλίτης, βλέποντας τὴν πλάτῃ ἐνὸς ψητοῦ, προεῖπεν ὅτι κάποιος ἀπὸ τοὺς ἄνδρας θὰ ἐτραυματίζετο αὐθημερὸν χωρὶς νὰ πεθάνῃ. Ὅταν τὸν ἠρώτησε ποῖος, εἶπε καὶ τὸ ὄνομά του Κουτρουλιᾶς. Πράγματι τὸ βράδυ ἐκεῖνο χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ προηγουμένως καμμία εἴδησις ἢ σκέψις περὶ μάχης τὸ ἀπόσπασμα τοῦ κ. Δρίβα ἔπεσεν εἰς ἐνέδραν κομιτατζήδων κατὰ τὴν ὁποίαν ἐτραυματίσθη ὁ Κουτρουλιᾶς σοβαρά, ἀλλὰ ἐσώθη μετὰ 2-3 μηνῶν θεραπείαν!

ΤΗΛΕΚΙΝΗΣΙΑ

Τὰ φαινόμενα ποὺ σᾶς περιέγραφα ἕως τώρα, ἀνάγνωσις σκέψεως, διόρασις, μηνύματα, προμηνύματα, ἀναγνόνται εἰς τὰ ψυχικά, δηλαδὴ προϋποθέτουν ψυχικὰς ἐνεργείας αὐτοὺς ὡς ποῦμε, καὶ περιλαμβάνονται εἰς τὴν *τηλεπάθειαν*, γενικὸν ὄρον, ὁ ὁποῖος σημαίνει ὅτι μία πνευματικὴ δύναμις ἐπηρεάζει ἄλλαν ἀπὸ μακρὰ χωρὶς νὰ μεσολαβήσῃ τίποτε.

Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλα περιογότερα κατὰ τὰ ὁποῖα τὰ μέντιουμ κατορθώνουν χωρὶς καμμίαν μηχανικὴν δύναμιν νὰ προκαλοῦν μηχανικὰ φαινόμενα, δηλαδὴ νὰ μετακινοῦν διάφορα ἀντικείμενα καὶ νὰ παράγουν μερικά σώματα φαινομενικῶς τοῦλάχιστον ὕλικά. Αὐτὰ ὅλα περιγράφονται ὑπὸ τὸν γενικὸν ὄρον *τηλεκίνησις*, ὁ ὁποῖος σημαίνει ὅτι κατὰ τὴν κίνησιν ἐπηρεαζόμενον ἀπὸ μακρὰ μὲ μίαν δύναμιν ψυχικὴν ἀσύλληπτον.

Πρὶν σᾶς ἀναφέρω αὐτά, δεῖξω νὰ σημειώσω ὅτι τὰ καταπληκτικὰ αὐτὰ φαινόμενα ἐκτελοῦνται ἀπὸ ὀλίγη δύναμις μέντιουμ, ὅχι περισσότερα τῶν δέκα εἰς ὅλον τὸν κόσμον, τὰ ὁποῖα εἶνε γνωστὰ μὲ τὰ ὀνόματά των, καὶ αὐτὰ πάλιν εἰς τὸ σκότος καὶ ὄχι πάντοτε. Αὐτὸ δὲ κάμνει κα!

τὴν διαφορὰν τῶν φυσικῶν φαινομένων ἀπὸ τὰ μεταψυχικά. Διότι ὅταν βάλετε δξυγόνον μαζὶ καὶ ὕδρογόνον λόγου χάριν θὰ γίνῃ νερὸ πάντοτε ἢ ὅταν θελήσετε νὰ ἀναλύσετε τὸ ἀλάτι θὰ διαλυθῇ χημικῶς εἰς χλώριον καὶ νάτριον πάντοτε, ἐνῶ τὰ μεταψυχικά πειράματα, καὶ τὰ καθαρῶς ψυχικά καὶ τὰ τηλεκίνητικα, δὲν ἐπιτυγχάνουν πάντοτε.

Ἐνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα μέντιουμ μετὸ ὁποῖον ἐγίνοντο τὰ πειράματα αὐτὰ ἦτον ἡ Εὐσαπία Παλαντίνο, ἡ ὁποία ἀπέθανε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Ἦτο μία ἀμαθὴς χωρική, ὅπως ὅλα τὰ μέντιουμ, ἡ ὁποία ἐδέχετο νὰ ὑποβάλλεται εἰς κάθε ἔλεγχον ὅταν ὑπνωτίζετο καὶ ἐκτελοῦσε τὰ πειράματά της. Τῆς ἔδεναν τὰ χέρια, πόδια, στόμα, μάτια. Παρίστατο στὰ πειράματα καὶ πλῆθος σοφῶν διεθνoῦς φήμης καὶ ἄκρας ἐντιμότητος, οἱ ὁποῖοι ὕστερα περιέγραφαν ὅ,τι ἔβλεπαν χωρὶς φυσικὰ νὰ δώσουν καμμίαν ἐξήγησιν αὐτῶν.

ΤΗΛΕΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ

Ὅπως σᾶς εἶπα, ὅταν πρώτη φορὰ παρετήρησαν ὅτι κινοῦνται τὰ τραπεζάκια μετὸ μόνην τὴν ἐπαφὴν τῶν χειρῶν τῶν περικαθημένων, εἶχαν ἐξηγήσει ὅτι αὐτὲς οἱ κινήσεις ἐκτελοῦνται κατόπιν μικρῶν μυϊκῶν συσπάσεων τῶν δακτύλων ποὺ γίνονται ἀσυνειδήτως ὕστερα ἀπὸ κάθε ζωντὴ σκέψη ποὺ κάνει ὁ ἄνθρωπος. Εἶπαν λοιπόν, ὅτι ἀφοῦ θέλουν οἱ κατήμενοι γύρω στὸ τραπεζάκι νὰ κινηθῇ αὐτό, ἡ θέλησίς των αὐτὴ μεταβιβάζεται στὰ ἄνω καὶ κάτω ἄκρα, ὅπου γίνεται μυϊκὴ σύσπαισις ἀσυνείδητος καὶ ὅτι μετὰ αὐτὴν παίρνει δρόμο τὸ τραπεζάκι. Ὑστερα ὅμως εἶδαν ὅτι τὸ τραπεζάκι καὶ ἄλλα πράγματα κινοῦνται μόνον τῶν χωρὶς νὰ εἶνε εἰς ἐπαφὴν μετὰ αὐτὰ κανένα χερί καὶ κανένα πόδι οὔτε ἄλλο μέρος τοῦ σώματος τοῦ μέντιουμ, ἀρκεῖ μόνον τοῦτο νὰ εἶνε ἀπὸ τὰ δυνατὰ—τὰ ὀλίγιστα ποὺ βρίσκονται στὸν κόσμον—καὶ νὰ εὐρίσκεται εἰς καταληψίαν. Ἐν-

νοεῖται ὅτι τὸ μέντιουμ ὅταν συνέλθῃ ἀπ' αὐτὴν δὲν θυμᾶται τίποτε ἀπὸ ὅσα ἔχουν συμβῇ. Γιὰ νὰ βεβαιωθοῦν περὶ αὐτῶν ἔκαμαν διάφορα πειράματα μετὰ διάφορα μέντιουμ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα σᾶς ἀναφέρω μερικά, ἀπὸ τὰ καταπληκτικώτερα.

Λοιπὸν μετὸ μέντιουμ Ὅμ ἐπέτυχεν ὁ Κρουῆ νὰ μετακινήσῃ ὁλόκληρα καθίσματα ἀπὸ τὸ ἓνα ἄκρον τῆς κάμαρας στὸ ἄλλο, νὰ αἰωρηθῇ μεγάλο τραπέζι τῆς τραπεζαρίας εἰς ὕψος 3-4 ἑκατοστομέτρων, καὶ τοῦτο ἐνῶ ἐκρατοῦσε τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια τοῦ μέντιουμ. Ὁ Τσέλνερ, καθηγητὴς τῆς Ἀστρονομίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας, διηγεῖται ὅτι ἄλλο μέντιουμ, ἡ Σλάντ, ἐπέτυχε νὰ θέσῃ εἰς κίνησιν μίαν σφαῖραν μεταλλικὴν, τὴν ὁποίαν εἶχε κρεμάσει μετὰ ζωτὸ νῆμα μέσα σ' ἓνα γυάλινον γλόμπο. Ἡ σφαῖρα κινοῦνταν καὶ κτυποῦσε τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ γλόμπου, ὁ ὁποῖος ἐστηριζέτο καλὰ ἐπάνω σ' ἓνα τραπέζι.

Μετὰ τὴν Παλαντίνο ἔγιναν ἄλλα πειράματα ἐπίσης περιέργα. Ὁλόκληρο πιάνο μετεκινήθη καὶ πολλὰ πληκτρα του ἄρχισαν νὰ δίδουν ἤχους. Τραπέζι ὁλόκληρον αἰωρηθῆναι γιὰ 2-3 λεπτὰ καὶ ἐφωτογραφήθη μάλιστα αἰωρημένον, ἓνα ποτήρι νερὸ περὶ ἧλθε στὰ χεῖλη τριῶν παρισταμένων καθηγητῶν, ἓνα ἠλεκτρικὸ κουδοῦνι ἀνεφάνη στὸν ἄερα καὶ ἄρχισε νὰ κτυπά καὶ ἄλλα παραπλήσια φαινόμενα, τὰ ὁποῖα ὅλα ἐξετελοῦντο ὑπὸ τὸν αὐστηρότατον ἔλεγχον Ἰταλῶν καὶ ἄλλων ἐπιστημόνων, οἱ ὁποῖοι καὶ τὰ ἐβεβαίωσαν.

Ὅμοια φαινόμενα παρήχθησαν καὶ στὸ Ἡράκλειον τῆς Κορίνθου ἀπὸ μίαν ὑπηρετίαν Φιλοδίην. Ἐγκοιτο πολῖται, ἐπιστήμονες καὶ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τῆς πόλεως ἐκείνης, βεβαιώνουν, ὅτι στὸ σπίτι τοῦ κ. Πλάτωνος, καθηγητοῦ, ἔγιναν τὰ ἐξῆς μεταψυχικά φαινόμενα ἐν τελείῳ σκότει ἀλλὰ ὑπὸ πάντα ἔλεγχον. 1) Ἀνύψωσις μικρᾶς τραπέζης εἰς τὸν ἄερα μετ' ἐπαφῆς. 2) Προσκομίσεις διαφόρων ἀντικειμένων ἐξ ἀποστάσεως, ὡς φωτογραφιῶν, βιβλίων μουσι-

κῆς κ.λ. 3) Ὑλοποιήσεις, ἰδίᾳ χειρῶν, διαφόρων σχημάτων, κτυπήματα ἐλαφρὰ ἢ ἰσχυρότερα κ.λ. 4) Ἐκτέλεισις διαφορῶν μουσικῶν τεμαχίων πολλάκις ἀγνώστων, ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου ὑπὸ ὑλοποιημένων χειρῶν. 5) Γράφη αὐτόματος καὶ ἔργα ζωγραφικῆς ὑπὸ ἐπίσης ὑλοποιημένων χειρῶν. Αὐτὰ σὰς τὰ διαβάζω ἀπὸ τὸ περιοδικὸν τῶν «Ψυχικῶν Ἐρευνῶν» τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον βεβαιοῖ ὅτι στὴν Κοζάνην καὶ Καστορίαν συνέβησαν τηλεκινητικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἔχουν πιστοποιηθῇ μὲ τόσῃν ἐπισιμότητι, ὅσῃν τὰ τοῦ Ἡρακλείου.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΑ ΣΠΙΤΙΑ

Στὴν κατηγορίαν αὐτὴν τῶν τηλεκινητικῶν φαινομένων ἀνήκουν καὶ ὅσα παρατηροῦνται στὰ στοιχειωμένα σπίτια. Γνωρίζετε τὴν παράδοσιν περὶ στοιχειῶν, τὰ ὁποῖα, ὅπως λέγει ὁ Πολίτης, εἶνε «ψυχὰι φονευθέντων ἀνθρώπων ἢ ζώων, προσηλωμένοι διὰ τοῦ χυθέντος αἵματος εἰς ὠρισμένον τόπον, κτίριον ἢ δένδρον ἢ πλοῖον, τὰ ὁποῖα δι' αὐτῶν μεταβάλλονται εἰς ἔμψυχα. Διὰ τῶν ὑπερφυσικῶν δὲ δυνάμεων, ἃς ἔχουσιν αἱ ἐπὶ γῆς ἀπολελυμένοι τοῦ σώματος ψυχαί, τὰ στοιχεῖα ἐμφανίζονται ὑπὸ μορφὴν ἀνθρώπου, ζώου ἢ θηρίου, δυνάμενα καὶ νὰ μεταβάλλωσι μορφὴν κατὰ βούλησιν, ἔχουσι δὲ καὶ ῥώμην ὑπεράνθρωπον καὶ καθόλου εἶνε ἱκανὰ νὰ βλάπτωσιν ἢ νὰ εὐεργετῶσι τοὺς ἀνθρώπους».

Αὐτῆς τῆς παραδόσεως ἐκδήλωσις εἶνε καὶ τὸ δημοτικὸν τραγοῦδι γιὰ τὸ γεφύρι τῆς Ἀρτας, τὸ ὁποῖον δὲν ἔσπερεώνετο ἂν δὲν ἐθυσιάζετο ἡ γυναῖκα τοῦ πρωτομάστορα.

«Ἄν δὲν στοιχειῶστε ἀνθρώπο γεφύρι δὲν στεριώνει.

Καὶ μὴ στοιχειῶστε ὄρφανὸ μὴ ξένο, μὴ διαβάτη

παρὰ τοῦ πρωτομάστορη τὴν ὁμορφήν γυναικα

πῶρχει ἀργὰ τὸ ἀποταχὲν καὶ πάρωρα τὸ γιόμα».

Ὅπως δὲ ποτε ἡ δοξασία περὶ στοιχειοῦ τοῦ σπιτιοῦ

διαφέρει ἀπὸ τὴν περὶ στοιχειωμένων σπιτιῶν. Διότι ἐνῶ τὸ πρῶτον εἶνε συνήθως εὐμενὲς καὶ προστατεύει τοὺς ἐνοικοῦντας, λέγει πάλιν ὁ Πολίτης, τὰ εἰς στοιχειωμένα σπίτια ἐπιφαινόμενα στοιχεῖα εἶνε νυκτερινὰ δαίματα, δαιμόνια κακοποιά, ἐνσπεύροντα τὸν φόβον καὶ ἐπιφέροντα τὸν ὀλεθρον κ.λ.».

Στὰ στοιχειωμένα σπίτια λοιπὸν παρατηροῦνται κρότοι καὶ θόρυβοι καὶ ἀταξία πολλαί, ἐμφανίσεις φαντασμάτων, πτώσεις λίθων κ.λ. καὶ αὐτὰ ἐπὶ ἡμέρας πολλάς, ἄλλοτε εἰς κατοικημένα καὶ ἄλλοτε εἰς ἀκατοίκητα σπίτια. Αὐτὰ τὰ φαινόμενα ἐβεβαιώθησαν παντοῦ καὶ τελευταῖον εἰς τὸν τόπον μας. Εἰς Ἀμφιλοχίαν τῆς Ἀκαρνανίας συνέβη τὸ ἑξῆς περιεργότατον. Σ' ἓνα σπίτι ὅπου κατοικοῦσε ἡ οἰκογένεια τοῦ δημοδιδασκάλου Πεταλᾶ παρατηρήθησαν φαινόμενα καταστροφῆς νημάτων καὶ φορεμάτων, σπασίματος γυαλικῶν κ.λ. Ἡ φήμη ἔφερεν ὅτι ὁ Πεταλᾶς αὐτὸς εἶχε φονεύσει κάποιον καὶ τὸν ἔθαψε στὴν αὐλή του. Τὰ φαινόμενα αὐτὰ ἐξηκολούθουν καιρὸν πολύν. Οἱ κάτοικοι τοῦ σπιτιοῦ ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποταθοῦν εἰς ἓνα ἱεροκῆρυκα καὶ ἓνα Ἐπίσκοπον, οἱ ὁποῖοι ἔκαμαν ἁγιασμὸν χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα. Ἐπὶ τέλους ἐξέθαψαν τὸ πτώμα αὐτοῦ τοῦ Πεταλᾶ, ὑποθέσαντες ὅτι αἰτία τῶν καταστροφῶν ἦτον ὁ βρυκόλακας αὐτοῦ, μὴ εὐρίσκοντος ἡσυχίαν διὰ τὸ ἔγκλημα ποῦ εἶχε κάμει. Τὰ φαινόμενα ἐξηκολούθησαν καὶ μετὰ τὴν ἐκταφήν. Ἐπὶ τέλους ἔκαυσαν τὸ σπίτι καὶ πάλιν τὰ φαινόμενα ἐπανελαμβάνοντο. Ἐπείσαν δὲ τότε μόνον, ὅταν ἀπέθανεν ἡ χήρα Πεταλᾶ εἰς ἡλικίαν 80 ἐτῶν.

Τέτοια περιστατικὰ φέρουν τὴν σκέψιν ὅτι συνδέονται τὰ φαινόμενα πρὸς ὠρισμένα ἄτομα, τὰ ὁποῖα ἀσυνειδήτως ἐνεργοῦν καὶ τὰ προκαλοῦν. Ὁμοιάζουν δηλαδὴ μὲ τὰ τηλεκινητικὰ πειράματα καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ ὀνομάσῃ αὐτόματον τηλεκινήσαν. Ἀλλὰ ὅσα γίνονται εἰς σπίτια ἀκατοίκητα πῶς θὰ ἐξηγηθοῦν;

ΕΚΤΟΠΛΑΣΜΑ

Τελευταῖον ἄφισα νὰ σᾶς ὁμιλήσω γιὰ τὸ ἐκτόπλασμα. Τί εἶνε αὐτό; Ὡνομάσθη μὲ τις ἑλληνικὲς λέξεις ἐκτός καὶ πλάσμα καὶ εἶνε μία μᾶζα πηκτὴ, ἄμορφος, ἡ ὁποία βγαίνει ἀπὸ τὸ σῶμα ὠρισμένων μέντιουμ, προσλαμβάνει σιγὰ-σιγὰ μορφήν ἄλλοτε προσώπου, ἄλλοτε χειροῦ, εἶνε δυνατόν νὰ φωτογραφηθῇ καὶ ξεφεύγει ἢ μᾶλλον λύνει μέσα στὸ χέρι τοῦ παρατηρητοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ τὸ συλλάβῃ, χωρὶς νὰ ἀφίην κανένα ἕγνος. Εἶνε τὸ ἐκπληκτικώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα καὶ ἔχει παρατηρηθῇ ἕως τώρα σὲ 3-4 δυνατὰ μέντιουμ καὶ στὴν Φιλοδίκην ποὺ ἐμνημόνευσα πρὸ ὀλίγου. Εἶνε ἡ ὑλοποιήσις τῆς ὑποτιθεμένης πνευματικῆς δυνάμεως, ἡ ὁποία ὑπάρχει στὰ μέντιουμ καὶ τῆς ὁποίας ἐκδήλωσις εἶνε αὐτὴ ποὺ βεβαιοῦνται μὲ ἄλλα φαινόμενα στὸ πρακτικὸν ποὺ σᾶς ἐδιάβασα πρὸ ὀλίγου.

Σχετικὰ μὲ τὴν Φιλοδίκην ὑπάρχει καὶ ἄλλο πρακτικόν, ὅπου ὁ κ. Ἀκύλας, καθηγητὴς τῶν Μαθηματικῶν εἰς τὸ γυμνάσιον Ἡρακλείου, βεβαιώνει ὅτι εἰς μίαν πειραματικὴν συνεδρίαν καὶ εἰς τὸ σκότος τοῦ ἀφηρέθη τὸ πορτοφόλι του τὸ ὁποῖον καὶ ἔπεσε κατὰ γῆς μὲ κρότον. Ἀμέσως ἀναψαν φῶς, ἀλλὰ τὸ πορτοφόλι δὲν εὗρέθη πονθενά. Ξανάγινε σκότος καὶ τὸ πορτοφόλι ξαναδόθηκε στὸ χέρι τοῦ κ. Ἀκύλα. Ἐπὶ πλέον ὁ κ. καθηγητὴς ὅταν τοῦ ἀφηρεῖτο τὸ πορτοφόλι ἡσθάνθη ἓνα χέρι νὰ μπαίνει στὴν τσέπη τοῦ σακακιοῦ του. Ἐπίασε τότε τὸ χέρι αὐτὸ μὲ τὸ δικό του τὸ ἀριστερό καὶ μὲ τὸ δεξιὸ ἐξήτησε νὰ ἰδῇ ἂν εἶχε συνέχειαν καὶ βραχίονα, μὲ ἐκπληξή του δὲ εἶδε ὅτι δὲν ὑπῆρχε βραχίον!

Ὅπως σᾶς εἶπα τὰ ἐκτοπλάσματα ἔχουν φωτογραφηθῇ, κατ'ὀρθωσαν δὲ νὰ συλλάβουν καὶ τὸν τύπον αὐτῶν μὲ παραφίνην, ἡ ὁποία ὁμοιάζει μὲ τὸ κερί, εἶνε ὑγρὰ ὅταν εἶνε ζεστὴ καὶ πηθεύει μόλις κρυώσει. Εἰς τοὺς τύπους αὐτοὺς, οἱ ὁποῖοι μένουν κενοὶ δὲν ἐφαρμόζεται κανένα χέρι ἀπὸ τὰ

τῶν παρισταμένων εἰς τὰ πειράματα. Ἐκτὸς τούτου εἶνε ἀδύνατον νὰ τραβήξῃ κανεὶς τὸ χέρι του ὅταν εἶνε σκεπασμένον ἀπὸ τὴν παραφίνην, χωρὶς νὰ τὴν καταστρέψῃ· ὁ τύπος ὅμως δὲν περιέχει καὶ τὸ ἐκτόπλασμα, διότι τοῦτο ἐξαυλοῦται μόλις θελήσῃ κανεὶς νὰ τὸ κρατήσῃ.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΙΣ

Ἐφθάσα στὸ τέλος τῆς διαλέξεως, ἀφοῦ σᾶς ὁμιλήσα γιὰ τὰ σπουδαιότερα μεταψυχικὰ φαινόμενα, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλα, ὅπως ἡ ραβδοσκοπία, αἱ αἰωρήσεις, αἱ ἐμφανίσεις γνωστῶν ἢ ἀγνώστων προσώπων, ἡ ξενογλωσσία κ.λ. γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἐχρειάζετο ἀκόμα μία διάλεξις!

Ὁφείλω νὰ σᾶς πῶ, ὅτι καὶ ὅσα σᾶς περιέγραψα καὶ ὅσα ἄφησα δὲν ἀναγνωρίζονται ἀπὸ τοὺς περισσοτέρους σοφοὺς τῆς Γῆς. Ἄλλοι τὰ ἀποδίδουν εἰς συμπτώσεις, ἄλλοι εἰς παραισθήσεις καὶ ψευδαισθήσεις τῶν διηγουμένων αὐτὰς καὶ ἄλλοι εἰς ταχυδακτυλουργίας τῶν μέντιουμ. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ μέντιουμ, ὅταν δὲν παράγονται τὰ τηλεκινητικὰ φαινόμενα (καὶ δὲν παράγονται πάντα ὅπως σᾶς εἶπα), προσπαθοῦν νὰ δολιευθοῦν καὶ φυσικὰ ἀποκαλύπτονται. Ἐπειδὴ δὲ εἶνε καὶ σπάνια, κυρίως τὰ τελευταῖα τῆς σειρᾶς ποὺ περιέγραψα, οἱ περισσότεροὶ ἐπιστήμονες θυμοῦνται τὸν Θωμᾶν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ λέγουν: «Ἐὰν μὴ ἴδω οὐ μὴ πιστεύσω». Σ' αὐτοὺς ὅμως ἀπαντᾷ πάλι τὸ Εὐαγγέλιον «Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες». Ἄλλως τε ἀφότου σπουδαῖοι ἐπιστήμονες, καὶ ὅχι ἄνθρωποι προχειρολόγοι ὁραματιζόμενοι ἢ μὴ ἔχοντες εἰδικὰ γνώσεις, ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐξερεύνησιν αὐτῶν κατὰ τὰς μεθόδους τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ὁφείλει πᾶς καλῆς πίστεως συζητητὴς νὰ τὰ δεχθῇ, διατηρῶν τὴν ἐλευθερίαν του ὡς πρὸς τὴν ἐρμηνείαν αὐτῶν.

Καὶ τώρα ποὺ ἐρχόμεθα στὸ συμπέρασμα τῆς μακροῦς

αὐτῆς ἐκθέσεως, θὰ θέλετε βέβαια ν' ἀκούσετε καὶ τί λέγει ἡ ἐπιστήμη γιὰ τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα καὶ πῶς τὰ ἐξηγεῖ:

Παρετήρησα εἰς τὴν μακρὰν ἐπαγγελματικὴν ζωὴν μου ὅτι ὁ κόσμος ἔχει τὴν ἀξίωσιν ἀπὸ τοὺς γιατροὺς νὰ γνωρίζουν ὅλα τὰ βιολογικὰ καὶ τὰ τοῦ σύμπαντος φαινόμενα, π.χ. ὁ γιατρός πρέπει νὰ γνωρίζῃ ἂν κατοικεῖται ὁ Ἄρης ἢ ὄχι, ἂν ἡ Γῆ στῇ βρεφικὴ τῆς ἡλικίας εἶχε σχῆμα ἐλλειψοειδὲς ἢ κολούρου κώνου, ἂν τὰ ζῶα ἔχουν ψυχὴν καὶ τί γίνεται αὐτὴ μετὰ τὸν θάνατόν των κ.λ. Θυμοῦμαι μιὰ φορὰ ἓνα χωρικόν, ὁ ὁποῖος μοῦ ἐξήτησεν ἓνα φάρμακον γιὰ νὰ γεννᾷ ἡ φοράδα του... δίδυμα! Τοῦ εἶπα ὅτι δὲν ξαίρω. Μὰ τότε τί γιατρός εἶσαι; μοῦ λέγει. Γιὰ νὰ μὴ μὲ ἀκροβολίσετε καὶ σεῖς μὲ αὐτὸ τὸ ἐρωτηματικὸ θὰ προσπαθῶ νὰ σᾶς ἐκθέσω μερικὰς ἀντιλήψεις, μὲ τίς ὁποῖες εἶνε δυνατόν νὰ ἐξηγηθῶν τὰ περίφημα αὐτὰ φαινόμενα.

ΘΕΩΡΙΑΙ

Ὅπως εἶδατε, ὅλα τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα, τόσον τὰ τῆς τηλεπαθείας ὅσον καὶ τὰ τῆς τηλεκινήσεως, δὲν μποροῦν νὰ ἐξηγηθῶν μὲ τοὺς νόμους τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Χημείας, τοὺς ὁποῖους παρεδέχεται ἕως τώρα ἡ ἐπιστήμη. Ἄφ' ἐτέρου δὲν εἶνε καὶ αὐτὰ γενικὰ νὰ ποῦμε καὶ παγκόσμια ὅπως τὰ φυσικὰ φαινόμενα, ἀλλὰ παρουσιάζονται μὲ κάποια ἰδιοτροπίαν καὶ μὲ ὥρισμένα ἄτομα, καὶ ὄχι πάντοτε. Ὅπως δὴποτε τὰ περίεργα καὶ ἀλλόκοτα αὐτὰ πράγματα μποροῦν νὰ ἐξηγηθῶν, καὶ ὄχι ἐντελῶς, μὲ τρεῖς θεωρίας.

Ἡ πρώτη εἶνε ὅτι ὑπάρχουν στὸν κόσμον ἄγγελοι καὶ δαίμονες, οἱ ὁποῖοι σκοπὸν ἔχουν νὰ προστατεύουν τοὺς ἀνθρώπους οἱ πρῶτοι, νὰ τοὺς πειράζουν οἱ δεῦτεροι.

Τοῦτο, ὅπως γνωρίζετε, ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ ὁποῖος τὸ παρέλαβε ἀπὸ τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν. Δὲν γνωρίζω ἂν ὑπάρχουν, οὔτε καὶ σεῖς

πιστεύω μπορεῖτε νὰ τὸ βεβαιώσετε, ἀλλὰ στὸν μεσαῖωνα ὑπῆρχε τόση βεβαιότης περὶ αὐτῶν, ὥστε χρόνια πολλὰ οἱ θεολόγοι συζητοῦσαν ἂν οἱ ἄγγελοι εἶνε γένους ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ (ἐγὼ πιστεύω ὅτι εἶνε θηλυκοί!). Στους δαίμονας δὲ ἐπίστευαν χιλιάδες ἀνθρώπων καὶ σᾶς εἶπα πόσοι ἐγιναν θύματα, διότι ἔλεγαν ὅτι ἐπικοινωνοῦν ἀπ' εὐθείας μὲ αὐτοὺς.

Τῶν δοξασιῶν αὐτῶν ὑπολείμματα εἶνε καὶ μερικὲς ἐκφράσεις ποὺ ἔχουμε σήμερα. Ὅταν λόγου χάριν λέμε ὅτι ἡ Κυρία δαίμονισθηκε μὲ τίς ὑπηρετίες ἢ ὅτι ἐπίασαν τὸν παπὰ τὰ δαίμονα καὶ πᾶει ἀλλοῦ αὐτὸς καὶ ἀλλοῦ τὰ ράσα του ἢ ὅτι ἓνα αὐτοκίνητο τρέχει δαιμονιωδῶς καὶ κόβει ἐπίσης, ὅλα αὐτὰ μᾶς ἔμειναν ἀπὸ ὅσα ἐπίστευαν οἱ πρόγονοί μας ἢ ἴσως πιστεύουν ἀκόμα καὶ σήμερα μερικοὶ παλαιῶκοί!

Πάντως ἂν ὑπάρχουν ἄγγελοι καὶ δαίμονες δὲν φαντάζομαι ὅτι ἔχουν εἰδικὴν ὑπηρεσίαν νὰ τίθενται εἰς τὰς διαταγὰς ὀλίγων ἀνθρώπων καὶ νὰ ἀνυσχοῦν μὲ αὐτοὺς τοὺς ἄλλους οὔτε νὰ τρέχουν νὰ δίδουν μηνύματα εἰς μερικοὺς προνομιακῶς! Ἄλλως τε καὶ ἡ Ἐκκλησία, ποὺ ἔχει καθιερώσει τὴν λατρείαν τῶν ἀγγέλων καὶ τοὺς ἐξορκισμοὺς τῶν δαιμονίων, δὲν παραδέχεται ὅτι τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα παράγονται μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἀσωμάτων αὐτῶν δυνάμεων.

Δευτέρα θεωρία εἶνε ἡ τοῦ πνευματισμοῦ. Σᾶς εἶπα μία ἐπιφύλαξι ποὺ ἔχω γιὰ τὰ πνεύματα, τὰ ὁποῖα, μὲ τὸν τρόπο ποὺ κατὰ τὴν πεποίθησιν τῶν πνευματιστῶν παρουσιάζονται, εἶνε ἡλίθια τὰ πλείστα. Διότι ὅταν ἐρωτῶνται καὶ ἀπαντοῦν μὲ τὰ κτυπήματα τοῦ τραπέζιου ἢ ἄλλων ἀντικειμένων δίδουν τίς περισσότερες φορές ἀπαντήσεις ἀνοήτους.

Δὲν γνωρίζω ἂν αὐτὰ τὰ πνεύματα εἶνε ἡ συνείδησις ὅλων τῶν ἀπ' αἰῶνων κεκοιμημένων οὔτε λέγω ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε δυνατόν, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν εἶνε ποσῶς πιθανόν. Διότι καὶ ἂν ἀκόμη λησμονήσουμε γιὰ μιὰ στιγμή ὅτι ἡ συνείδησις ἀποτελεῖται καὶ ἀπὸ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἐγ-

κεφάλου, ὁ ὁποῖος μὲ τὸν θάνατον ἐξαφανίζεται, πάλι θὰ μᾶς μένη ἡ ἀπορία γιατί νὰ ὑπάρχουν γύρω-γύρω μας αὐτὲς οἱ συνειδήσεις-πνεύματα καὶ γιατί ἀφοῦ ἔχουν τόσην παντοδυναμίαν καὶ πανσοφίαν, ὅπως δέχεται ὁ πνευματισμός, δὲν κατώρθωσαν ἕως τώρα νὰ πείσουν ὅλον τὸν κόσμον περὶ τῆς παρουσίας των, φιλοδοξοῦν δὲ μόνον νὰ κινοῦν τὰ τραπεζάκια ἢ νὰ παράγουν ἐκτοπλάσματα ὅταν καὶ ὅπως θέλουν μερικὲς ἀγράμματα χωρικές! Ἐπὶ τέλους ἂν τὰ πνεύματα ὑπάρχουν ἔτσι ὡς συνέχεια τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς θὰ προτιμοῦσαν νὰ μένουν στὸν Παράδεισον ἢ τὴν Κόλασιν ἀλλὰ δὲν θὰ ἠθελαν νὰ παρακολουθήσουν ἐπ' ἄπειρον τὶς ἀθλιότητες τῆς γῆς!

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ἀφοῦ οὕτε τὰ δαιμόνια οὕτε τὰ πνεύματα μᾶς ἱκανοποιοῦν εἰς τὴν ἐξηγήσιν τῶν περιέργων αὐτῶν φαινομένων, ἅς ἴδοῦμε μήπως ὑπάρχει καμμία ἄλλη θεωρία, ἢ ὁποία νὰ συμβιβάζεται περισσότερο μὲ τὰ πράγματα. Ὁ Ρισέ, ὁ ὁποῖος εἶνε ὁ πρῦτανος ὅλων τῶν ἐπιστημόνων ὅσοι ἔχουν ἀσχοληθῇ μὲ τὴν Μεταψυχικὴν, προτείνει τὴν ἐριμνεϊάν ποὺ θὰ σᾶς ἀναπτύξω, ἀλλὰ καὶ ὁμολογεῖ ὅτι οὕτε αὐτὴ εἶνε ἐπαρκὴς γιὰ νὰ ἐξηγήσῃ ὅλα τὰ φαινόμενα. Ἄλλως τε ἡ θεωρία, ὅπως πᾶσα θεωρία, εἶνε τρόπος ἀντιλήψεως τῶν φυσικῶν φαινομένων καὶ ὑπαγωγή αὐτῶν εἰς νόμους, ἢ ὁποία ἰσχύει τόσον καιρὸν ὅσον χρειάζεται νὰ ἔλθῃ...μία ἄλλη καλύτερη. Ἡ θεωρία τοῦ Ρισέ εἶνε κατὰ τοῦτο περισσότερο λογικοφανὴς τῶν ἄλλων, διότι ὁ σοφὸς αὐτὸς παρετήρησε τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα μὲ τὰς μεθόδους τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἐχώρισεν ὅσα ἦσαν ἐπιστημονικῶς μαρτυρημένα καὶ σ' αὐτὰ ἐπάνω ἐστήριξε τὶς σκέψεις του.

Σᾶς ὑπενθυμίζω ὅτι μεταψυχικὰ φαινόμενα εἶνε ὅσα δὲν μποροῦν νὰ ἐξηγηθοῦν μὲ τοὺς κανόνας τῆς Φυσιολογίας ἢ τῆς Φυσικῆς (ἀνάγνωσις σκέψεων, διόρασις, μηνύ-

ματα, προμηνύματα, τηλεκινήματα, ἐκτοπλάσματα κ.λ.). Ὁ Ρισέ λοιπὸν ἀφοῦ συζητήσῃ ἐπὶ ὅλων τῶν θεωριῶν καὶ ἀντιρρήσεων καταλήγει εἰς τὰς ἑξῆς κεφαλαιώδεις ἐννοίας.

1) Ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἔχει καὶ ἄλλας πηγὰς γνώσεως ἐκτὸς ἐκείνων ποὺ προμηθεύεται μὲ τὰς πέντε αἰσθήσεις. Θυμᾶσθε τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῆς ψυχολογίας; *Οὐδὲν ἐν νῶ ὁ μὴ πρότερον ἐν τῇ αἰσθήσει*. Τὰ ἐκτεθέντα γεγονότα μᾶς ἀναγκάζουν νὰ παραδεχθούμε ὅτι ὁ νοῦς μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ καὶ ἐντυπώσεις ἀπὸ ἄλλην αἰσθήσιν, ἄγνωστον, ἀγνώστου φύσεως, ἐδρεύουσιν εἰς τὸ ὑποσυνείδητον.

Τὴν αἰσθήσιν αὐτὴν, τὴν μυστηριώδη, ὁ Ρισέ ὠνόμασε μὲ ἑλληνικὰς λέξεις *κρυπταισθησίαν*. Ἡ κρυπταισθησία αὕτη ἴσως ὑπάρχει γενικῶς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ εἶνε ἀντιληπτὴ γιὰ μᾶς μόνον εἰς μερικοὺς, καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰ μέντιουμ. Μὲ τὴν κρυπταισθησίαν ἐξηγοῦνται ὅλα τὰ φαινόμενα τῆς τηλεπαθείας (ἀνάγνωσις σκέψεων, διόρασις, μηνύματα), διότι φαίνεται ὅτι μὲ τὸ ἄγνωστον αὐτὸ ἔκτον αἰσθητήριον ὠρισμένα ἄτομα κατορθώνουν νὰ ἔχῃ ὁ ἐγκέφαλός των ἐντυπώσεις, οἱ ὁποῖες εἶνε ἀδύνατον νὰ μεταδοθῶν μὲ τὰ γνωστὰ πέντε αἰσθητήρια, τῆς ἀφῆς, γεύσεως, ὁσφρῆσεως, ἀκοῆς καὶ ὁράσεως. Τὴν ἰδέαν αὐτὴν περὶ τοῦ κρυφοῦ αἰσθητήριου στηρίζει ὁ Ρισέ εἰς πολλὰ πειράματα μεταψυχικὰ καὶ εἰς σωρείαν συλλογισμῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν χωροῦν εἰς τὰ στενὰ ὅρια μιᾶς διαλέξεως.

2) Ὑπάρχουν *υλόποιήσεις*, δηλαδὴ δυνάμεις ἀπορρέουσαι ἀπὸ τὸ ἀνθρωπινον σῶμα καὶ εἴτε προκαλοῦν τηλεκινήτικα φαινόμενα εἴτε λαμβάνουν μορφήν φαινομενικῶς ὕλικήν ὑπὸ τὸν τύπον τοῦ ἐκτοπλάσματος. Οἱ δυνάμεις αὐτὲς εἶνε νοήμονες, ἀγνώστου βέβαια φύσεως, καὶ μποροῦν νὰ ἐπηρεάσουν τὴν ὕλην ἐνῶ δὲν ἔχουν τίποτε τὸ ὕλικόν. Ἐδρεύουν καὶ αὐτὲς στὸ ὑποσυνείδητον καὶ ἐκδηλώνονται μὲ τὸν ἐγκέφαλον τῶν μέντιουμ, ὅπως εἶδαμε στὰ διάφορα πειράματα ποὺ γίνονται μὲ αὐτά.

3) Για νὰ λειτουργήσῃ ἡ κρυπταισθησία, ἔστω καὶ εἰς τόσον περιορισμένον ἀριθμὸν ἀνθρώπων, πρέπει νὰ ὑποστῇ τὴν ἐπιρροὴν ὠρισμένων κραδασμῶν ἢ κυμάτων τοῦ αἰθέρος. Ὅπως τὰ κύματα τοῦ αἰθέρος δημιουργοῦν τὸ φῶς ὅταν ἐπιπέσουν στὸ βάθος τοῦ ὀφθαλμοῦ μας ἢ τὸν ἦχον ἂν προσβάλουν τὸ βάθος τῶν αὐτιῶν μας, ἔτσι, φαίνεται, ὅτι ὑπάρχουν καὶ κυματισμοὶ ἀγνώστου φύσεως, ἐπηρεάζοντες τὸ ὑποσυνειδητόν ἀλλ' ὅχι καὶ τὴν συνείδησιν, προέρχονται δὲ ἀπὸ πράγματα καὶ πρόσωπα καὶ κάποτε ἀνεβαίνουν ἕως τὴν συνείδησιν καὶ ἐξασκοῦν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν πράξεών μας.

Αὐτὰ φαίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως παράδοξα. Ἀλλὰ τὸ παράδοξόν τῆς σήμερον εἶνε ἡ ἀλήθεια τῆς αὔριον, εἶπεν ὁ Ρενάν. Ἄλλως τε δὲν εἶνε καθόλου ἀπίθανον ὅτι μίαν ἡμέραν ὁ ἀνθρώπος θὰ συλλάβῃ καὶ τὰ κύματα ποὺ προκαλοῦν τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα ὡς συνέβη μὲ τὰς ἀκτῖνας Χ καὶ τὰς ἐκπομπὰς τοῦ ραδίου, περὶ τῶν ὁποίων οὔτε ὑποψία ὑπῆρχε πρὸ 40 ἐτῶν.

Καὶ βέβαια ὅταν σὰς λέγῃ κανεὶς ὅτι δυνάμεις αἰῶλοι ἐπηρεάζουν σώματα ὑλικά ἢ μεταβιβάζονται χωρὶς κανὲν ὑλικὸν μέσον ἐκπλήττεσθε. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐξεπλήττετο ὀλιγώτερον ἓνας ἀνθρώπος εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἔλεγον πρὸ 50 ἐτῶν ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ βλέπῃ τὰ βάθη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, νὰ μεταφέρῃ εἰς μικρὰ σωληνάκια τὰ νοσογόνα μικρόβια καὶ νὰ διμυλῇ μὲ τὸν φίλον του ἀπὸ δῶ στὰς Ἀθήνας καὶ μακρότερα! Καὶ ὅμως ὅλα αὐτὰ ἔγιναν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Μὲ τὴν θεωρίαν αὐτὴν, ποὺ τόσον σύντομα σὰς ἀνέπτυξα, ἐξηγοῦνται τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα χωρὶς νὰ ἀναγκασθῇ κανεὶς νὰ ἐκλιπαρήσῃ τὰς πρεσβείας τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν πνευμάτων. Εἶνε ἀλήθεια ὅτι σ' αὐτὴν σπουδαῖον ρόλον

παίξει τὸ ὑποσυνειδητόν. Ἀπὸ ὅσα σὰς ἔχω εἰπῇ προηγουμένως γνωρίζετε τὴν σημασίαν αὐτοῦ διὰ τὴν ζωὴν ἐν γένει. Ἀκόμη καὶ ὁ πολὺς σύγχρονος φιλόσοφος Μπέρζον σ' αὐτὸ ἐβάσισε τὸ φιλοσοφικόν του σύστημα καὶ ὁ ἐπίσης σύγχρονος Βιεννέζος γιατρὸς Φρόύντ μὲ τὸ ὑποσυνειδητόν ἐρμηνεύει πλεῖστα νοσήματα φρενικά, τὰ ὄνειρα, πολλὰς πράξεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ ἐπὶ πλέον ἐπιτυχάνει θαυμάσια θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα μὲ τὴν ψυχανάλυσίν του, ἡ ὁποία ὡς στήριγμα ἔχει αὐτὸ τὸ ὑποσυνειδητόν. Ἡ ἀνάπτυξις αὐτοῦ τοῦ ζητήματος θὰ μᾶς ἔφερε πολὺ μακριά, γιὰ τοῦτο ἐπανέρχομαι στὰς τρεῖς κεφαλαιώδεις ἐννοίας, κρυπταισθησίαν, ὑλοποιήσεις καὶ κυμάνσεις ἀγνώστου φύσεως, μὲ τὰς ὁποίας μορεῖτε νὰ ἐρμηνεύσετε οἰονδήποτε φαινόμενον τῆς τηλεπαθείας εἴτε τῆς τηλεκινησίας. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ τὰ προμηνύματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐρμηνεύονται μὲ αὐτὰς καὶ κάμνουν σκεπτικὸν τὸν ἀνθρώπον. Διότι καὶ ὅταν παραδεχθῶμε ὅτι ὅχι μόνον τὰ πρόσωπα ἀλλὰ καὶ τὰ πράγματα παράγουν κυμάνσεις (μὲ τίς ὁποῖες ἐξηγοῦμε τὰ φαινόμενα τῶν στοιχειωμένων ἀκατοικητῶν σπιτιῶν καὶ ἄλλα παραπλήσια) πάλιν τὰ προμηνύματα μένουν ἀνεξήγητα.

Ἐὰν ὑπάρχουν ἄτομα ποὺ μποροῦν νὰ προλέγουν τὰ μέλλοντα, σημαίνει ὅτι ὅλα ὅσα πρόκειται νὰ μᾶς συμβοῦν εἶνε προσχεδιασμένα καὶ βρίσκονται στὸ ἀπειρόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπηρεάζουν τοὺς μάντις καὶ τὰ μέντιουμ. Αὐτὸ ὅμως εἶνε ἐντελὲς ἀκατανόητον. Διότι ἂν ἐδεχόμεθα κατὰ τέτοιο θὰ ἔπρεπε νὰ καταργήσουμε καὶ τὴν αὐτοβουλίαν καὶ τὴν τάσιν ποὺ ἔχει ὁ ἀνθρώπος γιὰ τὴν πρόοδον. Φαντασθῆτε πόσον ἀπελπιστικὸς θὰ ἦτο ὁ ρόλος τοῦ ἀνθρώπου, ὑποχρεωμένου νὰ βαδίξῃ εἰς μίαν τροχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν βρίσκονται ἐκ τῶν προτέρων ἑτοιμα νὰ ἐκτελεσθοῦν ὅλα τὰ ἐπεισόδια τῆς ζωῆς του! Ἐτσι θὰ ἐγίνετο ὁ ἄν-

θρῶπος μία αὐτόματος μηχανὴ χωρὶς ἰδεώδη καὶ χωρὶς τὰς θαυμασίας ἀνατάσεις τοῦ πνεύματός του.

Ἄλλὰ τί συμβαίνει λοιπὸν μετὰ τὰ προσηνύματα; Δὲν ξαίρω. Ὁ κολοσσὸς τῆς γερμανικῆς σκέψεως, ὁ μέγιστος Κάντ, εἶπεν ὅτι τὸ ἀνθρώπινον λογικὸν δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ οὔτε τὴν πρώτην αἰτίαν τῶν ὄντων οὔτε τὸν ἔσχατον σκοπὸν αὐτῶν. Ἐκτοτε ἡ γνώμη αὐτὴ εἶνε πλέον ἀξιωμα τῆς φιλοσοφίας καὶ μπορεῖ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ὡς παρηγορία ὅταν εὐρισκώμεθα ἐνώπιον προβλημάτων ὅπως εἶνε τὰ προσηνύματα. Ἄλλὰ καὶ ὅλα τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα ἴσως εἶνε ἀνώτερα τῶν δυνάμεων τοῦ λογικοῦ. Μπορεῖ νὰ καταταχθοῦν καὶ αὐτὰ δίπλα στὰ τρία μεγάλα αἰνίγματα τοῦ σύμπαντος, τὰ ὁποῖα εἶνε ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς ὕλης καὶ τῆς δυνάμεως, ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς κινήσεως καὶ ἡ πρώτη ἐμφάνισις τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς συνειδήσεως.

Ὁ Ντιουμποά Ρέιμοντ, ἄλλος μεγάλος Γερμανός, εἶπεν ἥδη ἀπὸ τοῦ 1880 ὅτι γιὰ τὰ τρία αὐτὰ αἰνίγματα «ἀγνοοῦμεν καὶ θὰ ἀγνοήσωμεν». Καὶ τίποτε δὲν ἔγινεν ἕως τώρα ποὺ νὰ ἐλαφρύνῃ τὴν καταδίκην αὐτὴν τὴν ὁποίαν ἐξεφώνησεν ὁ ἔξοχος φυσιολόγος εἰς βάρος τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως.

Ὑστερα ἀπὸ τοιαῦτα κηρύγματα πρέπει νὰ παρακολουθοῦμε τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα μετὰ ἄγρυπνον ἐνδιαφέρον καὶ νὰ μὴ βιαζώμεθα νὰ τὰ ἀπορρίπτωμεν ὅταν δὲν μποροῦμε νὰ τὰ ἐξηγήσουμε.

Ἄν ἠθέλατε τὴν προσωπικὴν μου γνώμην, ὕστερα ἀπὸ τὴν καλωσύνην ποὺ εἴχετε νὰ με ἀκούσετε μετὰ τόσῃν προσοχίῃ, θὰ προτιμοῦσα, ἀφοῦ σᾶς εὐχαριστήσω, νὰ τελειώσω μετὰ τὰς πέντε λέξεις τοῦ Σωκράτους: Ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ "ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ,, Α. Ε. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΜΝΗΜΕΙΩΔΕΣ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΚΩΝΣΤ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Α΄

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΣΘΗΚΗΝ, ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΒΕΒΛΩΣΕΩΝ

ΕΠΙ Τῇ ΒΑΣΕΙ

ΤΩΝ ΝΕΩΤΑΤΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ

ΥΠΟ

ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ Τῷ ΕΘΝΙΚῷ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚῷ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙῳ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ :

ΤΟΜΟΣ Α΄

- 1) ΜΙΛΛΕΡ — Τὰ πρῶτα ἔτη τῶν νεωτέρων Ἀθηνῶν.
- 2) ΛΑΜΠΕΛΕΤ — Μουσικὴ καὶ ποίησις.
- 3) ΓΚΑΪΓΚΕΡ — Ἡ φιλοσοφικὴ σημασία τῆς θεωρίας τῆς σχετικότητος.
- 4) Χρονολογικὸς πίναξ τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.
- 5) Βιογραφία καὶ κρίσεις περὶ τοῦ Κ. Παπαρηγοποῦλου.
- 6) ΛΑΣΚΑΡΗ — Ὁ φιλελληνισμὸς ἐν Ἀμερικῇ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν.
- 7) ΒΛΑΝΤΗ — Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἰταλῶν.
- 8) ANNINOY — Αἱ Ἀθῆναι τοῦ 1850.
ΛΥΚΟΥΔΗ — Τὸ κατάστημα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.
- 9) ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ — Κριτικὴ τοῦ ἱστορικοῦ ὕλισμου.
- 10) Δεξιώσεις Ἀκαδημαϊκοῦ Παύλου Νιρβάνα.
- 11) ΛΑΜΠΕΛΕΤ — Ὁ ἐθνικισμὸς εἰς τὴν τέχνην καὶ ἡ ἑλληνικὴ δημώδης μουσικὴ.
- 12) ΣΑΡΑΤΣΗ — Τὰ μεταψυχικὰ φαινόμενα.

ΤΟΜΟΣ Β΄

- 1) ΚΟΥΣΙΔΟΥ — Θεὸς καὶ ἐπιστήμη.